НАРОДНА АРМІЯ

9 лютого, 2017

#6 (5486)

БОЙОВИКИ Б'ЮТЬ ВЕЛИКИМ КАЛІБРОМ ПО ВСІЙ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

Усупереч Мінським угодам і домовленостям про припинення вогню, російсько-окупаційні війська загострюють ситуацію, бойовики збільшили інтенсивність обстрілів на всіх напрямках. Нині гаряче не лише в Авдіївці, а й в районі Кримського, Широкиного, Луганського, Попасної…

стор. 2

ЗАКРИВАЄМО НЕКОМПЛЕКТ. СТАВКА НА МОЛОДЬ

Попри в цілому позитивну динаміку комплектування Збройних Сил контрактниками, гострою залишається проблема укомплектованості війська офіцерами. Насамперед — первинної ланки, тобто взводу-роти стор. 5

У ПРОВІДНИХ АРМІЯХ КАР'ЄРНЕ ЗРОСТАННЯ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ФІЗИЧНОЇ ФОРМИ

Війна змусила переглянути систему фізпідготовки нашого солдата стор. 6

УРОКИ АТО: АВІАЦІЙНА КОМПОНЕНТА,

або Як удосконалюється авіатехніка та які зміни відбулися у підготовці пілотів, виходячи з аналізу виконання завдань авіаторами на Сході України

стор. 8

БЕЗШУМНИЙ МІНОМЕТ, ВОГНЕСТІЙКИЙ КОМБІНЕЗОН ТА ІНШІ РОЗРОБКИ ВІЙСЬКОВИХ ВИНАХІДНИКІВ

Фахівці ЦНДІ ОВТ ЗС України за час бойових дій на Донбасі відзначають велику активність Кулібіних, які дбають про покращення ТТХ нашої техніки, при цьому застерігають: кожен винахід має містити наукове обґрунтування, інакше він часто завдає більше шкоди, ніж користі стор. 9

«УКРАЇНА МАЄ ЗНАТИ ІМ'Я КОЖНОГО СОЛДАТА, ЯКИЙ ВІДДАВ ЗА НЕЇ ЖИТТЯ…»

Національний військово-історичний музей України створив повну базу даних усіх загиблих на Донбасі наших захисників стор. 12

КОЛИ СТВОРИМО ПАНТЕОН ВИДАТНИХ УКРАЇНЦІВ?!

Значення такого місця для національної консолідації та утвердження ідей державності й соборності важко переоцінити стор. 13

«АГРЕСІЯ НАТО ПРОТИ РОСІЇ»,

або Про деякі «шедеври» російської пропаганди стор. 14

«МИ ВСІ — ЗОЗУЛЯ!»

Тризуб на футболці форварда Романа Зозулі став яблуком розбрату серед уболівальників «Райо Вальєкано» та європейської спільноти й приводом для ще однієї розмови про небезпеку російської пропаганди стор. 15

«ДО СИБІРУ ЇХ, КЛЯТИХ...»

Українсько-російські стосунки — це багатовікове перебування нашого народу в ярмі Російської імперії, історія поневірянь і трагедій, штучно влаштовані голодомори, які занапастили десятки мільйонів наших співвітчизників стор. 20

Офіцери Головного управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення ЗС України підполковник Євгеній Єлькін та старший лейтенант Павло Чайка перевіряють якість військової форми

«ВІЙСЬКОВА ПРИЙОМКА» ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

НОВИЙ ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ РЕЧОВОГО МАЙНА ПЕРЕДБАЧАЄ ПЕРЕВІРКУ ОБМУНДИРУВАННЯ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ, ПОЧИНАЮЧИ З ПОШИТТЯ ОДНОСТРОЇВ, ДОСЛІДЖЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ТА ЇХНЬОЇ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАЯВЛЕНИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ

стор. 4

БОЙОВИКИ Б'ЮТЬ ВЕЛИКИМ КАЛІБРОМ ПО ВСІЙ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

УСУПЕРЕЧ МІНСЬКИМ УГОДАМ І ДОМОВЛЕНОСТЯМ ПРО ПРИПИНЕННЯ ВОГНЮ, РОСІЙСЬКО-ОКУПАЦІЙНІ ВІЙСЬКА ЗАГОСТРЮЮТЬ СИТУАЦІЮ, БОЙОВИКИ ЗБІЛЬШИЛИ ІНТЕНСИВНІСТЬ ОБСТРІЛІВ НА ВСІХ НАПРЯМКАХ. НИНІ ГАРЯЧЕ НЕ ЛИШЕ В АВДІЇВЦІ, А Й В РАЙОНІ КРИМСЬКОГО, ШИРОКИНОГО, ЛУГАНСЬКОГО, ПОПАСНОЇ...

Наслідки обстрілів проросійськими бойовиками осель мирних мешканців Донбасу

Бойовики застосовують важке озброєння фактично цілодобово.

«Статистика свідчить, що ворожі обстріли починаються одразу після півночі, припиняються ближче до світанку. Уранці бойовики поновлюють вогонь по позиціях українських воїнів. А вже в другій половині дня бойові дії розгортаються на повну силу, сягаючи апогею після вечірніх сутінків», — розповів речник МОУ з питань АТО полковник Олександр Мотузяник під час нещодавнього брифінгу в Українському кризовому медіа-центрі.

Бойова обстановка навколо Авдіївки, за його словами, суттєво не змінилася. Обстріли тривають близько 11 годин на день із деякими перервами. Але в атаку бойовики не переходять. Як і раніше, бойові дії тривають на флангах Авдіївки: у районі Кам'янки та на позиції шахта «Бутовка». Аналогічна обстановка — на Світлодарській дузі, під Горлівкою та в донецькому аеропорту.

У ЦІЙ СИТУАЦІЇ ВБАЧАЮТЬСЯ ЦІЛІ МОСКВИ СТРАТЕГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ. У ТАКИЙ СПОСІБ КРЕМЛЬ ПЕРЕВІРЯЄ РЕАКЦІЮ ЗАХОДУ НА ДІЇ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ОБРАННЯ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА США

Водночас у колі експертів кажуть, що таким чином Росія та її маріонетки на Донбасі намагаються не допустити закріплення успіхів сил АТО, яких було досягнуто протягом останнього часу, коли російсько-терористичні війська втратили низку позицій на лінії фронту. Однак у цій ситуації вбачаються цілі Москви стратегічного характеру. У такий спосіб Кремль перевіряє реакцію Заходу на дії Росії проти України після обрання нового президента США. Також фахівці зазначають, що режим Кремля робить спроби реалізувати в Україні «сирійський сценарій». Водночас Москва намагається виключити Україну з процесу міжнародних переговорів стосовно розв'язання проблем довкола нашої держави.

Разом із тим, відверта брехня керівництва РФ і підконтрольних йому ЗМІ вже не може приховати справжній характер подій на Сході України. Тож ООН, ЄС, НАТО, ПАРЄ та ОБСЄ, а також керівництво США, ФРН, Франції, Великої Британії, Канади й низки інших країн висловили глибоке занепокоєння з приводу загострення конфлікту на Донбасі. І в переважній більшості випадків відповідальність за порушення Мінських домовленостей було покладено саме на Росію.

Підготував Вадим КОВАЛЬОВ

РОСІЯ ГОТОВА ДО ЕСКАЛАЦІЇ БОЙОВИХ ДІЙ НА ДОНБАСІ

Останнім часом Російська Федерація активізувала перекидання на територію окупованого Донбасу військової техніки, зброї та військовослужбовців, — про це повідомив Секретар Ради національної безпеки і оборони України Олександр Турчинов.

За останні кілька діб із РФ було перекинуто значну кількість танків, БМП, МТ-ЛБ, РСЗВ «Град», а також САУ 2С7 «Піон» (203 мм), 2А36 «Гіацинт» (152 мм). «Підкріплення надходить російським гібридним військам, розташованим уздовж усієї лінії розмежування», — сказав Олександр Турчинов, наголосивши на тому, що в російських військкоматах відбувається неприхована робота з вербування контрактників для участі в бойових діях на Сході України.

«Усе це може свідчити про готовність Росії до подальшої ескалації бойових дій на Донбасі», — заявив Секретар РНБО України й додав, що РФ не зможе приховати від міжнародного співтовариства свої криваві агресивні дії проти України.

ПОСОЛ США В ООН ЗАСУДИЛА АГРЕСІЮ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Призначена Дональдом Трампом представник США в Раді безпеки ООН Ніккі Хейлі виступила на засіданні з різкою критикою дій Росії щодо України

У своєму першому виступі в якості нового постійного представника Сполучених Штатів у ООН Хейлі заявила, що санкції, введені після анексії Росією Криму, залишаться в силі, поки Росія не поверне Крим Україні.

«Сполучені Штати засуджують окупацію Криму Росією і закликають до її негайного припинення, — заявила Хейлі на позачерговому засіданні Ради безпеки, на якому розглядалося погіршення ситуації на Сході України. — Крим є частиною України. Наші санкції залишаться в силі доти, поки Росія не поверне контроль над Кримом Україні», — цитує її Укрінформ.

Російська делегація в Радбезі ООН на чолі з постійним представником РФ у цій структурі була вражена твердою позицією США на тлі заяв адміністрації американського президента Дональда Трампа про можливість поліпшення відносин з Москвою. Про це розповів постійний представник України в РБ ООН Володимир Єльченко, повідомляє Укрінформ.

«Я бачив вираз обличчя пана Чуркіна в той момент. Мені здається, що для нього це було певною несподіванкою. Він не очікував такого різкої заяви з боку нового постпреда США. Однозначно», — зазначив український дипломат.

У КОНГРЕСІ США РОЗГЛЯДАЮТЬ ЗАКОНОПРОЕКТ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ

Американські конгресмени повторно внесли на розгляд Палати представників законопроект на підтримку України. Цей документ до кінця минулого року не встиг пройти процедуру затвердження в Сенаті США, повідомляє Укрінформ.

Новий проект закону має назву: «Щодо стримування, відвернення та припинення російської агресії в Україні, допомоги демократичним перетворенням в Україні, а також інших цілей».

Текст нового проекту закону поки не оприлюднений в офіційних джерелах, проте повідомляється, що він є ідентичним STAND for Ukraine Act, що був ухвалений нижньою палатою американського Конгресу минулого року. Він, зокрема, передбачав посилення санкцій проти РФ, закріплення задіяних покарань на законодавчому рівні, а також вводив обмеження на надання Росії країнами-членами НАТО товарів і послуг військового призначення, що містять американські технології або компоненти, допоки вона не припинить окупацію України. Окремо документ відкидає будь-які форми визнання законності російської приналежності Криму.

ЦЕНТРАЛЬНОМУ НАУКОВО-ДОСЛІДНОМУ ІНСТИТУТУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ — 25 РОКІВ

14 лютого 1992 року було створено Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України. За час свого існування інститут став головною науково-дослідною установою Збройних Сил України з дослідження проблем будівництва, розвитку, застосування Збройних Сил, управління ними та всебічного забезпечення. Крім того, на Центральний науково-дослідний інститут покладаються завдання з дослідження воєнних аспектів національної безпеки, характеру збройної боротьби, розробки основних принципів воєнно-технічної політики, участі у розробці та вдосконаленні нормативно-правової бази з питань оборони держави та будівництва Збройних Сил.

Фахівці Центрального науково-дослідного інституту ЗС України проводять роботу і з вивчення та узагальнення досвіду ведення бойових дій безпосередньо в районі проведення антитерористичної операції, що підвищує якість наукових досліджень та наближає їх до практичних потреб Збройних Сил України.

— Нині основним пріоритетом роботи Центрального науково-дослідного інституту є здійснення досліджень на випередження. Спираючись на досвід проведення антитерористичної операції, фахівці установи розробляють обґрунтовані прогнози щодо перспектив розвитку воєнного мистецтва та особливостей застосування військ у майбутніх збройних конфліктах, імовірного характеру збройної боротьби, форм і способів її ведення, визначають основи теорії гібридної війни, а також майбутній обрис Збройних Сил України, — зазначив директор інституту, заслужений діяч науки і техніки України, доктор військових наук професор Ігор Романченко.

Інф. «НА»

«БОЖЕ, БЕРЕЖИ АВДІЇВКУ»

Військовослужбовці ЗС України роздають гарячу їжу мешканцям Авдіївки

Авдіївка. Два останні тижні назва цього невеличкого промислового міста Донбасу не сходить з перших шпальт провідних світових ЗМІ. Поки на міжнародному рівні радились, як зупинити кровопролиття в Авдіївці, проросійські бойовики продовжували безжально обстрілювати цей населений пункт. Розстрілювали українських військових, мирних мешканців, їхні будинки, навчальні заклади, підприємства

Попри неодноразово досягнуті домовленості з російською стороною щодо запровадження режиму «Тиша», ворог не припиняв обстрілювати всю небезпечну ділянку промзони Авдіївки. Якщо ж вогонь іноді вщухав, то за 20–40 хвилин знову з того боку прилітало. Внаслідок прямих влучань снарядів чимало місцевих мешканців залишилися без даху над головою, в багатьох оселях зникло світло, з перебоями постачалися вода і тепло.

Але мешканців майже 20-тисячної Авдіївки не залишили напризволяще.

Кажуть, що спільна біда згуртовує. Перебуваючи в Авдіївці, вкотре зміг у цьому переконатися. Поки гуркотіла ворожа артилерія, українські військові та представники Державної служби надзвичайних ситуацій оперативно розгорнули намети й польові кухні, створили пункти обігріву та польового харчування. Саме тут щодня обігрівають та годують тисячі людей. Під вибухами снарядів на допомогу мчали військові та цивільні машини, завантажені наметами, продуктами харчування, генераторами з усієї України.

Відчувши підтримку країни, мешканці Авдіївки почали оговтуватися та виходити на вулиці.

— Я та мій чоловік — інваліди, розраховувати нам нема на кого. Дякуємо українським військовим не лише за те, що захищають нас, а й за їхню всіляку допомогу, — каже місцева мешканка Тамара Петрівна. Разом із нею до спорудженого наметового містечка прийшли десятки її земляків. Це місце перетворилося для них на своєрідну спільну домівку, де можна було зігрітися, попити гарячого чаю, поїсти каші з тушонкою.

Для подолання кризової ситуації представники військово-цивільної адміністрації Донеччини, військовослужбовці, представники інших силових структур та волонтери налагодили чіткий механізм взаємодії. Всі активно діяли задля досягнення спільної мети — відвернення гуманітарної катастрофи.

А «гуманітарка» надходила до Авдіївки з різних куточків нашої країни. Приміром, завдяки наданій підприємцями і представниками місцевої влади Дніпропетровщини допомозі впродовж двох днів військовослужбовцями оперативного командування «Схід» було доставлено до міста 5 тонн бутильованої води, близько 6 тонн теплих речей, ковдр, продуктових наборів, предметів гігієни тощо.

Військовослужбовці інших підрозділів зони АТО також передали мешканцям Авдіївки свої продуктові набори, що надійшли на підтримку воїнам із Західної України.

Для місцевих мешканців, бажаючих виїхати з міста, обласною владою та громадськими активістами були надані транспортні засоби для перевезення людей до небезпечного місця з подальшим розміщенням у пансіонатах Донеччини.

Чомусь і зараз перед очима стоїть обстріляний, обшарпаний будинок з недвозначним написом на фасаді «Боже, береги Авдеевку». А ще спливають у пам'яті слова сімдесятирічного дідуся, який лаконічно дав оцінку діям проросійських бойовиків: «Скільки ще можна не давати людям жити. Вчора бачив, як від осколку снаряда загинула людина біля школи. Дати б їм по зубах…».

В'ячеслав ДІОРДІЄВ

ЕКСПЕРТИ ПЕРЕКОНАНІ, ЩО УКРАЇНА ПОВНІСТЮ ПЕРЕГРАЛА РОСІЮ В СИТУАЦІЇ НАВКОЛО АВДІЇВКИ

Зокрема, український оглядач Юрій Бутусов підкреслює, що наша держава та суспільство показали приклад комплексних і системних дій у конкретній критичній ситуації, і відзначає низку нововведень, які мають стати системою.

Насамперед ідеться про роботу з особовим складом. «Командування бригади (нині оборону в Авдіївці тримають бійці механізованої бригади з Білої Церкви. — Авт.) зуміло зберегти управління підрозділами в бою, бійці мають довіру до командирів, і вперше відсутні прохання допомогти й подзвонити комусь нагору, тому що їх «атакують, а відповідати нічим». Навпаки, багато бійців відзначають ефективність нашої вогневої підтримки», — зауважує оглядач.

Також мова йде про організацію інформаційного забезпечення та комунікацію. «Уперше ми бачимо, як військові та урядові інформслужби намагаються гнучко реагувати на висвітлення обстановки й проводять регулярні брифінги на місці подій. Бригада добре взаємодіє з волонтерами, родичами бійців. Особливо хотів би відзначити важливу роботу прес-офіцера бригади Олени Мокренчук: завдяки її професійній роботі з висвітлення ситуації, офіційна інформація викликала довіру».

Крім того, експерт наголошує, що вперше під час складної бойової операції інформаційні атаки російських спецслужб цілком провалилися. На його переконання, оперативність надання інформації про загиблих і поранених, швидкість реакції, термінова евакуація — усе це забезпечило довіру до офіційної інформації України, яка стала домінантною в західних ЗМІ, котрі співчутливо до України висвітлюють кризу.

Відзначено також організацію гуманітарної допомоги жителям Авдіївки, адже держава продемонструвала злагоджені й ефективні дії. «Напевно, уперше допомога від держави не тільки випередила волонтерську, а й була по-справжньому комплексною», — сказав експерт.

Стосовно громадянського суспільства, то хвиля співчуття й підтримки українських вояків і жителів Авдіївки, на переконання фахівця, була безпрецедентною та об'єднала людей навколо спільної біди.

Підготував Вадим КОВАЛЬОВ

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ БОРЮТЬСЯ ЗА ЗІР БРИТАНСЬКОГО ФОТОГРАФА, ПОРАНЕНОГО В АВДІЇВЦІ

АНГЛІЙСЬКИЙ ФОТОГРАФ КРІСТОФЕР НАНН ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ ТРЬОХ РОКІВ ПРАЦЮЄ В РАЙОНІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ. 2016 РОКУ ВІН УВІЙШОВ ДО СПИСКУ 30 КРАЩИХ МОЛОДИХ ФОТОГРАФІВ ЗА ВЕРСІЄЮ ЖУРНАЛУ PDN

Коли взимку 2014 року британський фотокореспондент Крістофер Нанн уперше потрапив у Донецьк, він навіть припустити не міг, що мирні протести переростуть у війну, яка змінить життя не лише мільйонів українців, а і його власне. Як розповідає Крістофер, його більше цікавить життя звичайних людей, які потрапили в епіцентр бойових дій. Саме тому, переглядаючи новини про загострення ситуації в Авдіївці, фотограф разом із товаришем та перекладачем Володимиром вирішили побачити все на власні очі.

Пригадуючи події того дня, він зауважує, що для мешканців Авдіїки звуки розривів стали звичним явищем.

— 2 лютого ми приїхали в гості до нашої доброї знайомої — мешканки Авдіївки Олени, — каже Крістофер. — Разом із нею провели звичний день пересічного жителя цього міста. Зранку втрьох сходили на стадіон та в школу, щоб отримати гуманітарну допомогу, зайшли до магазину, дорогою спілкувалися з місцевими мешканцями. Навіть каталися на санчатах. Ми постійно чули чіткі розриви, які то наближалися, то віддалялися від нас. Попри це, вулицями міста гуляли діти. Повернувшись до квартири, сіли пити чай. Розриви ставали дедалі гучнішими. Я вийшов у іншу кімнату, щоб записати на диктофон звуки війни. Раптом вибух!.. А потім час немов зупинився.

…Першу медичну допомогу Крістоферу Нанну надали в Авдіївській міській лікарні. Потім його доставили у військовий мобільний госпіталь, де лікарі обробили рани та повиймали з очей і обличчя деякі уламки скла та пластику. Після цього було прийнято рішення про термінову евакуацію до Дніпра.

Як розповів головний лікар Дніпропетровської обласної лікарні імені Мечникова Сергій Риженко, поранений був доставлений у стані середньої важкості. Після проведення всіх необхідних обстежень Крістофера було переведено до спеціалізованої клінічної офтальмологічної лікарні.

Під час обстеження лікарі-офтальмологи встановили, що в результаті осколкового поранення пацієнта в рогівицю правого ока потрапили непроникні чужорідні тіла та велике чужорідне тіло, яке фактично розурбало око навпіл.

Після консультацій з головним офтальмологом Збройних Сил України було прийнято рішення про термінове оперативне втручання.

Упродовж чотирьох годин наші кращі хірурги боролися за врятування зору потерпілому від обстрілу фотожурналісту.

— На даний час ми бачимо позитивну динаміку в лікуванні потерпілого, — говорить директор Дніпропетровської обласної спеціалізованої клінічної офтальмологічної лікарні доктор медичних наук Валерій Сердюк. — На праве око Крістофер бачить на 90%. Ліве, яке було ушкоджене найбільше, почало реагувати на світло, і навіть з відстані до метра Крістофер може порахувати пальці на руці. Зараз ми боремося з наслідками травми, щоб запобігти запальному процесу. За кілька днів паралельно з цим почнемо займатися відновленням функцій ока, адже для нас важливо не лише його зберегти, а максимально відновити зір

Висновки лікарів не можуть не радувати Крістофера. Та й сам він упевнений, що те чудо, яке для нього створили українські лікарі, навряд чи можна оцінити чимось матеріальним.

Крістофер Нанн ніколи не мріяв стати воєнним фотокореспондентом.

— Я бачив, як усе починалося, тож залишатися байдужим просто не зміг. Позаяк моя бабуся родом з України, мені теж небайдужа доля цієї країни. За весь час роботи на Донбасі я працював не заради якоїсь винагороди. Я хотів, щоб у моїх фото була розповідь, яка відображає історію, долю людини — з буденними проблемами, горем та радістю, простим життям, що, хоч там як, триває, — сказав Крістофер.

Сьогодні Крістофер мріє про скоріше одужання та повернення додому. Але він упевнений, що ще неодноразово приїде в Україну.

Аркадій РАДКІВСЬКИЙ

«ВІЙСЬКОВА ПРИЙОМКА» ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

НОВИЙ ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ РЕЧОВОГО МАЙНА ПЕРЕДБАЧАЄ ПЕРЕВІРКУ ОБМУНДИРУВАННЯ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ, ПОЧИНАЮЧИ З ПОШИТТЯ ОДНОСТРОЇВ, ДОСЛІДЖЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ТА ЇХНЬОЇ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАЯВЛЕНИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ

Новий алгоритм контролю якості речового майна не лише впорядкує та спростить процедуру колишньої «військової прийомки», а й виключить можливість будь-якого адміністративного впливу та корупційних ризиків

У Міністерстві оборони України розроблено проект наказу «Про затвердження Порядку здійснення контролю якості речового майна, що постачається для потреб Збройних Сил України». Про це під час робочої наради з виробниками й постачальниками речового майна для потреб ЗСУ повідомив начальник Головного управління розвитку та супроводження матеріального забезпечення Збройних Сил України підполковник Дмитро Марченко

За словами посадовця, документ напрацьовано з метою нормативно-правового врегулювання питання правових відносин між замовником і постачальником щодо здійснення приймального контролю речового майна, яке постачають у війська, і передбачає оптимізацію, упорядкування та спрощення цієї процедури.

Як пояснив присутнім на нараді Дмитро Марченко, документ напрацьовано, виходячи з досвіду тримісячної роботи підрозділів Головного управління починаючи з 1 жовтня минулого року, відколи функції контролю якості речового майна, яке постачають у Збройні Сили, було покладено на тоді ще Центр РСМЗ ЗС України. Значну частину особового складу цього Головного управління становлять фронтовики, бойові офіцери, які з перших днів АТО перебували в найгарячіших точках збройного протистояння.

Згідно з підготовленим наказом, здійснення контролю якості товару, а саме: предметів військової форми одягу, постільної білизни, спорядження, засобів індивідуального захисту та їх окремих складових (тканин, фурнітури, знаків розрізнення тощо) поетапно включатиме в себе перевірку виготовлення товару, дослідження робочого зразка та приймальний контроль товару.

Зокрема, у проекті наказу передбачено, що для перевірки виготовлення товару постачальник зобов'язаний за 10 діб письмово повідомити представника замовника про початок і місце виготовлення товару й забезпечити безперешкодний доступ представника замовника до приміщень, у яких виготовляють і зберігають товар та матеріали, з яких виготовляють цей товар. Під час здійснення перевірки виготовлення товару перевіряльник має право застосовувати фотозйомку, аудіо- та відеозапис.

ВІЙСЬКОВІ ЗДІЙСНЮВАТИМУТЬ ВІДБІР ЗРАЗКІВ ТОВАРУ З БУДЬ-ЯКОЇ ПАРТІЇ ЩЕ НА ЕТАПІ ЙОГО ВИРОБНИЦТВА. ВІДІБРАНІ РЕЧІ ПЕРЕВІРЯТЬ (КОШТОМ ВИРОБНИКА) НА ВІДПОВІДНІСТЬ ВИМОГАМ ТЕХНІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ У НЕЗАЛЕЖНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ

До того ж перевірка виготовлення товару включатиме в себе так званий вхідний контроль і контроль виготовлення товару.

Під час вхідного контролю представник військового відомства за участю представника постачальника здійснюватиме відбір зразків матеріалів із кожної партії, опечатуватиме їх, про що буде складено відповідний акт. Також військові контролери отримуватимуть для ознайомлення документи, які підтверджують походження, якість і кількість матеріалів.

Упродовж двох робочих днів після складання акту відбору зразків матеріалів постачальник за власний рахунок подаватиме відібрані зразки у випробувальну лабораторію для здійснення перевірки на відповідність вимогам нормативної або технічної документації. Результати цих випробувань мають бути надані представникові замовника протягом трьох робочих днів із дня їх отримання. Якщо за результатами досліджень буде встановлено невідповідність матеріалів вимогам нормативної або технічної документації, то постачальник буде зобов'язаний замінити матеріали, а в разі незгоди з результатами лабораторних випробувань — ініціювати повторний відбір зразків матеріалів та їх перевірку не менше ніж у трьох інших випробувальних лабораторіях. У такому разі відповідність матеріалів вимогам нормативної або технічної документації визначатимуть за повторними результатами більшості позитивних протоколів випробувальних лабораторій.

Що стосується контролю виготовлення товару, то військові контролери якості матимуть право перевіряти товар, який виготовляють, на відповідність лінійним вимірам, зовнішньому вигляду, порядку застосування матеріалів і маркування.

Крім того, нова процедура перевірки якості речового майна, яке мають постачати для Збройних Сил, передбачає перевірку так званих робочих зразків із кожної партії товару.

Надані **зразки перевірятимуть на відповідність зразка-еталона та вимогам нормативної або технічної документації за лінійними вимірами та маркуванням, а також на відповідність результатам лабораторних випробувань матеріалів, які було відібрано під час здійснення перевірки виготовлення товару**.

І насамкінець. Перш ніж речове майно потраплятиме на військові склади та бази зберігання, представники Головного управління розвитку і супроводження матеріального забезпечення ЗС України здійснюватимуть приймальний контроль товару.

Відбуватиметься ця процедура таким чином. Уповноважені офіцери підрозділів, підпорядкованих ГУ, за участю представника постачальника здійснюватимуть відбір зразків товару з партії, відібрані речі опечатуватимуть, складатимуть акт, і постачальник за власний рахунок здійснюватиме перевірку відібраних зразків товару на відповідність вимогам нормативної або технічної документації в незалежній випробувальній лабораторії. Результати лабораторних випробувань надаватимуть представникові Міноборони протягом одного робочого дня з дня їх отримання.

Якщо за результатами приймального контролю буде виявлено невідповідність товару вимогам нормативної або технічної документації, то постачальник матиме право усунути виявлені недоліки під час приймального контролю, у разі неможливості усунення недоліків товар не буде прийнято. А в разі позитивних результатів приймального контролю якості не пізніше як наступного робочого дня перевірену партію речового майна буде відправлено на склади Збройних Сил.

Відпрацьований у проекті наказу алгоритм контролю якості речового майна не лише впорядкує та спростить процедуру колишньої «військової прийомки», а й створить такі умови у відносинах між замовником і постачальником, які виключатимуть можливість будь-якого адміністративного впливу та корупційних ризиків. І це насамперед означає, що бійці української армії гарантовано отримуватимуть якісне обмундирування, спорядження тощо.

Іван СТУПАК

ЛІТНІ БЕРЦІ ПЛАНУЮТЬ ПОСТАЧИТИ У ВІЙСЬКО НАПРИКІНЦІ ВЕСНИ

Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак підписав технічні умови на черевики з високими берцями, тип «В». Про це повідомив на своїй сторінці у Facebook радник Президента України Юрій Бірюков. Зокрема, ідеться про літні берці полегшеного зразка. Він зауважив, що нові черевики — з більшою кількістю тканини та літньою мембраною

«Найприємніше та найголовніше: вдалося вибудувати плановість роботи. Літні берці пройшли експериментальне носіння минулого року, ТУ підписано взимку», — зазначає Юрій Бірюков та зауважує, що незабаром буде оголошено про їх закупівлю. Водночас він повідомляє, що постачання зазначеного зразка берців заплановано на кінець весни.

Як уже писала «Народна армія», літні черевики — полегшений варіант демісезонних черевиків — створено за рахунок збільшення кількості елементів, виконаних із текстильних матеріалів, що значно поліпшує їхні якісні характеристики повітропроникності, паропроникності, температурного балансу тощо. Дослідні випробування відбувалися в одному з підрозділів 79-ї аеромобільної бригади, були тільки позитивні відгуки. Минулого року для забезпечення потреб військовослужбовців уже розпочалося постачання нових бойових черевиків із поліпшеними експлуатаційними характеристиками демісезонного та зимового варіантів. Усі зауваження з військ за період експлуатації попередньої моделі було враховано. Зокрема, було поліпшено посадку черевика на нозі за рахунок використання нових колодок, розроблених спільно з італійськими партнерами; опрацьовано нові типи шкір разом з одним із найкращих вітчизняних підприємств для виробництва шкіри (сьогодні на одній фабриці шкіру для наших черевиків роблять разом зі шкірою для «Діадори»); за допомогою вітчизняних підприємств на базі німецьких інгредієнтів опрацьовано нову суміш гуми для ходового шару підошви; використано

британські нитки й американську мембрану гортекс.

Інф. «НА»

Попри позитивну динаміку комплектування Збройних Сил контрактниками, гострою залишається проблема укомплектованості війська офіцерами

ЗАКРИВАЄМО НЕКОМПЛЕКТ. СТАВКА НА МОЛОДЬ

Сержант керує взводом, лейтенант — командир роти. Багато які з комбригів нині стурбовані тим, що у «штатці» з'єднання в багатьох клітинках первинних посад стоїть слово «вакант»… Попри в цілому позитивну динаміку комплектування Збройних Сил контрактниками, гострою залишається проблема укомплектованості війська офіцерами. Насамперед — первинної ланки, тобто взводу-роти.

У найближчі рік-два за рахунок випускників військових навчальних закладів проблема не вирішиться. Та кількість лейтенантів, що цьогоріч прийдуть до війська, не закриє наявний на сьогодні некомплект. Адже нинішні випускники вступали до вишів 2012–2013 року, коли Збройні Сили були скорочені до мінімуму, що не могло не позначитися на кількості набору до навчальних закладів. Але в ході війни ми не маємо часу, аби очікувати, коли вакантні посади заповняться випускниками збільшених з її початком наборів. Офіцери потрібні вже зараз — особливо в артилерійських, механізованих, танкових підрозділах.

Саме тому в Генеральному штабі вдаються до альтернативних шляхів. Найпершим став цілком логічний й швидкий спосіб поповнення офіцерського корпусу, до якого військові вдалися ще 2014 року — коли здібні солдати або сержанти з досвідом АТО та дипломом про вищу освіту отримали можливість стати офіцерами. Після тримісячних курсів новоспечених молодших лейтенантів направляли до військових частин, здебільшого бойових. Та якщо говорити про якість комплектування, назвати такий варіант ідеальним важко — тримісячні курси, навіть за умови бойового досвіду сержанта, не зможуть замінити повноцінну вищу військову освіту.

Інший спосіб — залучити на службу офіцерів запасу. Сьогодні ми маємо величезний резерв людей цієї категорії. Ще до війни працівник одного з військкоматів якось пожартував: «Якби ми призвали всіх офіцерів запасу, могли б сформувати офіцерські полки…» Певна частка правди в цьому жарті таки є, адже щорічно в Україні отримували військові звання офіцерів запасу близько 9–10 тисяч осіб! Це потужний ресурс, яким можна ефективно скористатися. Для цього потрібно запропонувати потенційним офіцерам привабливі умови. Нині вони полягають не тільки в цілком пристойній зарплаті та широкому переліку соціальних пільг. У грудні минулого року Верховна Рада ухвалила закон, згідно з яким під час дії особливого періоду за офіцером запасу, який підписав контракт із військом, зберігаються місце роботи і середній заробіток за останнім місцем роботи.

Ще в більш вигідному становищі опинилися офіцери запасу з тих військових пенсіонерів, які працюють в цивільному секторі. У разі підписання контракту зі Збройними Силами за ними зберігатиметься і місце роботи, і середній заробіток за цим місцем, і виплата пенсій. Можливо, тому останнім часом помітно активізувалася саме ця категорія громадян. Дуже приємно, що військові пенсіонери виявляють патріотизм і на третьому році війни вирішили поділитися набутим досвідом.

Нещодавно один з читачів нашої газети поцікавився, чи існують вікові обмеження для підписання контракту офіцерами запасу. Стосовно цього в законі зазначено: граничний вік перебування на військовій службі осіб молодшого та старшого офіцерського складу на час особливого періоду — 60 років. Проте необхідно брати до уваги обов'язкову умову — до досягнення граничного віку проходження військової служби в кандидата має залишитися термін, який є більшим за строк контракту. Отже, «прохідний» вік фактично є меншим.

Водночас питання віку досить дискусійне. Запрошуючи до лав ЗСУ офіцерів запасу, оборонне відомство ставить за мету не лише якнайшвидше вирішити проблему комплектування. Військо потребує кваліфікованих військових, з яких сформується потужний офіцерський корпус вітчизняної армії майбутнього. Тому ЗСУ передусім віддають перевагу офіцерам запасу до 40 років. Іншими словами, головна ставка робиться на тих, хто прийде до Збройних Сил на тривалий час. До того ж оборонне відомство не має відчутних проблем з комплектуванням посад старших офіцерів. А надто — у частинах забезпечення, штабах, військкоматах, а саме туди намагаються потрапити офіцери-пенсіонери. Статистика — сувора наука...

Чи порушуватиме закон оборонне відомство, відмовляючи в укладанні контракту військовим пенсіонерам? З юридичного погляду — ні, адже контракт є письмовою угодою, укладеною зацікавленими сторонами. Якщо одна зі сторін не виявляє зацікавленості, то це має пояснення, наведене вище.

ЩОРІЧНО В УКРАЇНІ ОТРИМУВАЛИ ВІЙСЬКОВІ ЗВАННЯ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ БЛИЗЬКО 9–10 ТИСЯЧ ОСІБ! ЦЕ ПОТУЖНИЙ РЕСУРС, ЯКИМ МОЖНА ЕФЕКТИВНО СКОРИСТАТИСЯ

Дехто може закинути, мовляв, йде війна, війську потрібні досвідчені офіцери! Так, саме досвідчені і водночас умотивовані, передусім для бойових частин. А не ті, хто планує на кілька років прилаштуватися десь при штабі, керуючись лише прагненням за цей час неабияк покращити своє фінансове становище.

Нині ми живемо надіями на якнайшвидше настання миру в Україні. І дай Бог, щоб мир запанував уже цього року. Але тоді, у разі припинення дії особливого періоду, граничний вік за «мирним» законодавством становитиме для молодших офіцерів 45 років, для майорів-підполковників — 50. У такому разі оборонне відомство знову опиниться в ситуації, коли доведеться звільняти чималу кількість офіцерів, втрачаючи накопичений досвід і вдаючись до пошуку нових кандидатів.

Роман ТУРОВЕЦЬ

ЗАПИТУВАЛИ? ВІДПОВІДАЄМО

На адресу редакції продовжують надходити листи наших читачів з проханням роз'яснити їхні права та соціальні пільги. Цього разу ми надамо вам відповіді на звернення, у яких читачі цікавляться правом на грошову компенсацію за не отримане житло та як стати власником земельної ділянки

Петро С., учасник АТО, м. Харків:

— Підкажіть, чи виплачуватиметься грошова компенсація за не отримане житло, якщо моя родина постійно проживає в неприватизованому приміщенні, проте потребує поліпшення умов проживання і продовжує перебувати у квартирній черзі?

— У разі отримання родиною військовослужбовця з державного житлового фонду жилого приміщення для постійного проживання, яке не приватизоване ним та/або членами його сім'ї, і його подальшого перебування на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов та/або включені до списків осіб, що мають право на першочергове чи позачергове отримання жилих приміщень, грошова компенсація виплачуватиметься, проте не в повному обсязі. Загальна площа житла, яка підлягає компенсації родині, зменшиться на загальну площу, що перебуває в користуванні військовослужбовця та членів його сім'ї.

Світлана П., дружина військовослужбовця, м. Чернівці:

— Які документи подаються для отримання грошової компенсації та визначення її остаточного розміру?

— Житловій комісії ви подаєте на розгляд: рапорт військовослужбовця та нотаріально посвідчену згоду членів його сім'ї на отримання компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення; довідку про склад сім'ї та реєстрацію місця проживання (перебування); копії паспорта військовослужбовця і повнолітніх членів сім'ї, які перебувають з ним на обліку; копію свідоцтва про шлюб (за наявності); копію свідоцтва про народження дитини (за наявності); копію облікової картки фізичної особи — платника податків (військовослужбовця та членів його сім'ї, які перебувають з ним на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов); копію свідоцтва про право власності на житло за його наявності (військовослужбовця та членів його сім'ї, які перебувають з ним на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов); довідку про отримання (неотримання) житла військовослужбовцем з колишнього місця перебування його на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов; документ, що підтверджує невикористання житлових чеків для приватизації державного житлового фонду; витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про належне військовослужбовцю та членам його сім'ї, які перебувають з ним на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, нерухоме майно; дозвіл органу опіки і піклування на отримання неповнолітнім членом сім'ї компенсації у випадках, визначених законодавством.

Микола С., учасник АТО, м. Львів:

— Я прописаний у місті Львові. Чи можу я, учасник АТО, отримати належну мені по закону земельну ділянку в іншому місті?

— Розташування земельної ділянки не залежить від місця реєстрації особи, яка має право на виділення земельної ділянки. Проживаючи у Львові, ви можете звернутися із проханням виділити земельну ділянку в будь-якому місті України.

У ПРОВІДНИХ АРМІЯХ КАР’ЄРНЕ ЗРОСТАННЯ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ФІЗИЧНОЇ ФОРМИ

ВІЙНА ЗМУСИЛА ПЕРЕГЛЯНУТИ СИСТЕМУ ФІЗПІДГОТОВКИ НАШОГО СОЛДАТА

В Управлінні фізичної культури і спорту МО України планово розробляється механізм стимулювання та відповідальності військовослужбовців за рівень їхньої фізичної готовності. Передбачається, що він буде сумісним із стандартами провідних армій НАТО, у яких від результатів із фізпідготовки залежить, зокрема, службове зростання військовослужбовця або його призначення на певну посаду

Начальника управління фізичної підготовки та спорту оборонного відомства полковника Юрія Фіногенова застаю за роботою над проектом наказу Міністра оборони про участь ветеранів АТО в «Іграх нескорених», які відбудуться восени цього року в Торонто. П’ятнадцять учасників бойових дій на Сході України, котрі дістали там важкі поранення, представлятимуть Україну серед десятків команд інших армій світу.

— Юрію Семеновичу, — цікавлюся, коли офіцер закінчив роботу з документом, — чув, що у фізичній підготовці нашого війська мають відбутися великі зміни. Із чим це пов’язано?

НИНІ МИ РОЗЦІНЮЄМО ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВКУ НЕ ТІЛЬКИ ЯК СКЛАДОВУ, А БІЛЬШЕ ЯК ОСНОВУ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ

— Саме війна змусила нас по-іншому поглянути на всю систему підготовки солдата. Раніше як було? Прийшов солдат у військо, послужив рік і навчився виконувати деякі комплексні вправи ранкової зарядки. Це досягнення? А що казати про окремих офіцерів, які в 30 років мали живіт «бемолем» та висnули на перекладині ганчіркою? Їм це не дуже заважало в кар’єрі, коли складали залік хоча б на «трієчку». Надалі все буде інакше.

— У травні минулого року затверджено нову Концепцію розвитку фізичної підготовки у війську на період до 2020 року. Що принципово нового вона передбачає?

— Насамперед змінюється підхід до фізичної підготовки. Нині ми її розцінюємо не тільки як складову, а більше як основу бойової підготовки. Це логічно, бо, наприклад, ти не зможеш ефективно діяти на полі бою та влучно стріляти після

Тепер у війську більше уваги будуть приділяти тренуванню витривалості бійців

марш-кидка на 25 кілометрів, коли ти не тренований. Бачили на фронті саморобні спортивні майданчики? Хлопці їх облаштовують не знічев’я. Війна потребує доброї фізичної форми. Російська агресія вже вкотре довела, що головною метою фізпідготовки солдата була й буде здатність перемагати й виживати в бою.

Тому відбудуться зміни у відборі кандидатів на контрактну службу, в кількості та якості занять і нормативів. Потребують уваги кадрова політика й розвиток матеріальної бази. Ці заходи багато в чому наблизять нас до системи фізпідготовки в багатьох провідних аріях світу.

В арміях Альянсу відбір контрактників на кожну військову спеціальність конкурсний. Наприклад, щоб стати в армії США рейнджером, треба пройти спеціальні двомісячні курси. Там у програмі перевірки кандидатів — залікове виконання більш як 35 гімнастичних швидкісних вправ, плавання зі зброєю в спорядженні, подолання чотириста-метрової смуги перешкод тощо. Крім того, курсанти здійснюють марш-кидки пересіченою місцевістю завдовжки 10 кілометрів з вантажем 20 кілограмів. Водночас виконання нормативів на «відмінно» не гарантує прийняття до рейнджерського складу, бо серед претендентів добирають найкращих.

Під час заліку в одній із десантних бригад

Подібна система відбору діє в наших Силах спеціальних операцій. Наразі ССпО екзаменує третю хвилю кандидатів, які хочуть служити в цьому виді військ. У перших двох хвилях відбору серед охочих, а це переважно добре підготовлені фізично військові з бойовим досвідом, пройти конкурс вдалося тільки 20 відсоткам.

Певну надію покладають на введення в програму фізпідготовки елементів кросфіту. Нагадаємо читачам: кросфіт — це спосіб інтенсивних тренувань, які включають у себе елементи важкої атлетики, гімнастики, гирьового спорту тощо. Для занять використовують штанги, гантелі, турніки, скакалки, гирі, кулі, вагу власного тіла й підручні предмети. Цікаво, що до чогось подібного без будь-яких підказок дійшли наші бійці на лінії зіткнення. Зі старих труб, колод і палиць, мішків і бутилів із піском вони зводять саморобні спортмайданчики буквально на нульових ВОПах.

Розвиток матеріальної бази насамперед стосуватиметься облаштування смуг перешкод завдовжки 400–500 метрів у ППД окремих частин, польових таборах і полігонах. Першу таку смугу буде побудовано на базі львівської окремої аеромобільної бригади. Окрім того, планують закупівлю мобільних спортивних комплексів для підрозділів, які виконують бойові завдання в районі АТО.

— Серед багатьох новацій одним із пріоритетних завдань є підготовка фахівців із кваліфікацією «інструктор із фізичної підготовки й спорту — інструктор із рукопашного бою» для батальйонної ланки, — розповів Юрій Фіногенов. — При Військовій академії в Одесі заплановано створити спеціалізований коледж. У ньому два з половиною роки готуватимуть таких фахівців з-поміж сержантів для всіх силових відомств.

Віктор ШЕВЧЕНКО

ЯК ЗМІНИЛАСЯ СИСТЕМА ФІЗПІДГОТОВКИ В АРМІЇ США

До завершення війни у В’єтнамі серед американського генералітету була вельми популярною теорія «війни машин», за якою на перше місце ставилася технічна та вогнева підготовка солдата, а фізичній відводилася посередня роль.

Однак новий характер бойових дій у складних кліматичних умовах Азії примусив керівництво армії відмовитися від цих хибних поглядів. Із посібників з фізичної підготовки навіть вилучили термін «фізична придатність» і замінили його на адекватний «фізична готовність до бойових дій», що докорінно змінювало психологічну установку на кінцеву мету фізичної підготовки бійця.

Особливу увагу американські фахівці почали приділяти трьом складовим підготовки: розвитку сили, витривалості і психологічній готовності діяти в умовах, наближених до бойових. Насамперед у навчальних і практичних програмах значно збільшили кількість військово-прикладних вправ. Було введено щоденний біг на 2 милі до сніданку, щотижневий заліковий біг на 3,5 милі і щоквартальний марш-кидок на 25–50 миль у повній викладці (32 кілограми), силові курси фізичних вправ і рукопашний бій. Відповідно збільшився й час, відведений на заняття як у розкладі, так і на самопідготовку.

Майже всі заняття з фізпідготовки американці тепер роблять комплексними. Приміром, навики рукопашного та близького бою солдати відпрацьовують на штурмовій смузі завдовжки більше ніж 400 метрів із 18-ма різними перешкодами. Долаючи насипи і рови, колючий дріт і вогонь, воду, канатні шляхи і щити, особовий склад одночасно стріляє по мішенях.

В американській армії система заохочення до фізичних занять проста, однак ефективна. Скажімо, при перевищенні нормативної ваги тіла солдата більш ніж на 22 відсотки його безпосередній командир порушує питання про доцільність продовження цим солдатом служби. А офіцер, який не склав залік із фізичної підготовки, не може бути призначений на вищу посаду або отримати чергове військове звання.

Інф. НА

Яких технологічних висот не досягали б винаходи найкращих умів, створюючи досконалі машини чи операційні програми для військової мети, розробники однак часто запозичають щось у матінки-природи. Воістину невичерпним джерелом ідей для конструкторів, які займаються створенням найефективніших засобів маскування на полі бою, є навколишня «натура»

Ескадрений міноносець типу «Н» Королівського військово-морського флоту Великої Британії, розфарбований під колір зебри

МИСТЕЦТВО МАСКУВАННЯ

МІМІКРІЯ — ОСНОВНА СКЛАДОВА ТЕХНОЛОГІЇ МАСКУВАННЯ, ІМІТАЦІЇ, ЩО НЕАБИЯК ДОПОМАГАЄ НА ВІЙНІ

Природа у згаданій царині досягла досконалості. Потрібно лише придумати спосіб втілити таке ж у певному рукотворному виробі чи технології. А наука, особливо практичне виробництво, ще має осягнути, як тим чи іншим представникам фауни і флори вдається так майстерно мімікрувати. Адже вони здатні швидко чи повільно зливатися з фоном і таким чином уникати нападів ворогів, мільйони років залишаючись конкурентними серед собі подібних. Відтоді, як майже 200 років тому військові нарешті допетрали, що бійця у червоному однострої і з високим ківером, ще й оздобленим пір'ям, видно за сотні метрів навіть у гущавині лісу, вони змінили концепцію. **Запровадження польової форми кольору хакі під час англо-бурської війни (1899–1902 рр.) стало першим важливим кроком до рятівного злиття ратників з природним тлом. Другим важливим етапом — за підсумками Першої світової війни — стало усвідомлення потреби як в індивідуальних засобах камуфлювання та вміннях окремих солдатів, так і у створенні «покрову-невидимки» для різноманітних об'єктів — від гармат до бронепоїздів та кораблів.** Мистецтво імітації й обману ворога відтоді стає неодмінною складовою тактичних маневрів практично будь-якого рівня.

А в роки Другої світової війни до проблеми вибору засобів маскування вже почали підходити з цілком наукових позицій. Вчені відтоді невтомно компілюють надбання природного відбору, беручи на озброєння кращі зразки пристосуванства серед біоти. Доволі довго секретною була історія залучення Сталіним професора кафедри ентомології ленінградського вишу Бориса Шванвича до розробки прогресивних на той час технік маскування. А все тому, що він досліджував захисне забарвлення метеликів. Вождь захотів, аби вчений розробив спеціальне камуфлювання, щоб сили армії були малопомітні не лише для спостерігача на земній поверхні, а й для пілотів ворожої авіації. Професор популярно пояснив, що освітлені об'єкти або ті, які виступають над рештою, слід зафарбовувати у темні тони, а увігнуті й затінені — у світлі. Дієвість такої методики Сталіну продемонстрували на ілюстраціях і гіпсових моделях. Також ентомолог поділився досвідом спостережень, як смугасте забарвлення «розмиває» характерні контури предметів, погіршуючи розпізнавання.

Ефект смугастої ілюзії зацікавив й інших залучених до вирішення проблеми дієвої воєнної мімікрії дослідників. Приміром, офіцер британського ВМФ і водночас чудовий художник Норман Вілкінсон ще з часів Першої світової розробляв бойове розфарбування великих об'єктів, зокрема кораблів та літаків, узявши за основу захисне забарвлення зебр. Тоді британські конвої дуже страждали від нападів німецьких субмарин. Розроблений ним камуфляж отримав назву Razzle Dazzle (приблизне значення — «метушня»). Кораблі-зебри здавалися меншими, зливалися з морем та небом, тому точно визначити їхній розмір, курс і швидкість у перископи було непросто (ті ж проблеми виникають в левів у савані, коли вони полюють на зебр). Цю технологію пізніше запозичили американці й тривалий час нею користувалися. Щось схоже згодом з'являлося й у німців.

Звісно, з появою новітніх технологій, користувачам яких для виявлення й ураження цілі необов'язково бачити її візуально, почали активно розвиватися комбіновані та суто електронні засоби маскування. Але нові розробки захисних маскувальних покриттів та матеріалів з використанням ефекту природної мімікрії не припинилися. Адже розвідка позицій противника ведеться не лише радарною технікою, а й візуально — за допомогою біноклів, камер на БПЛА, з супутників. А коригувальники почасти взагалі покладаються на гостроту власного зору. Також існують спеціальні комп'ютерні програми, які розшифровують записане відео чи навіть у онлайн-режимі аналізують зображення з метою викриття потенційно замаскованих позицій. Приміром, існує програма, яка вираховує певну повторюваність малюнку місцевості, окреслюючи ареал її поширення (наприклад, мережива масксіток), порівнюючи отриману картинку із накопиченою базою даних. Відповідний аналіз дає уявлення про те, об'єкт якого масштабу і навіть призначення приховують від чужих очей. Тому актуальним залишається розробка дедалі ефективніших у сенсі спроможності маскування однострoїв, масксіток, накидок, штучних об'єктів, що дезінформують противника. Отже, потреба в запозиченні у природи всіляких хитрощів з арсеналу візуального обману і пристосуванства зникне ще нескоро.

Шведська 155-мм високоточна артилерійська система Archer

Злитися з природою бійцю допомагає маскувальний костюм

ДОСВІДЧЕНІ РОЗВІДНИКИ І СНАЙПЕРИ ДУЖЕ ВМІЛО КОРИСТУЮТЬСЯ ГРОЮ ЯСКРАВОГО СВІТЛА ТА ТІНІ, УСПІШНО ХОВАЮЧИСЬ В ОСТАННІЙ НАВІТЬ НА ВІДНОСНО ВІДКРИТИХ ДІЛЯНКАХ МІСЦЕВОСТІ

Відчутно зменшити свою помітність на бойовищі чи в засідці можна за допомогою низки природних засобів і підручних матеріалів: гілок, соломи, дерну, болота, листя тощо. Приміром, обліпивши панцирник опалим листям дерев чи вимастивши багном. Є цікавий прийом маскування окопу. Коли його копаємо, то на глибині відкриваємо, як правило, шар ґрунту значно світлішого, почасти яскраво контрастного з ландшафтом кольору. Ця особливість укупі з виразною геометрією лінійних об'єктів допомагає їх ідентифікувати з повітря. Щоб ускладнити ворогу це завдання, потрібно на дно окопу покласти верхній дерновий шар, що формує візію навколишньої території. Принаймні, є позитивні відгуки щодо такої методи. На горби ж навколо шанців доцільно підсадити кущі, суміші польових трав. Досвідчені розвідники і снайпери дуже вміло користуються грою яскравого світла та тіні, успішно ховаючись в останній навіть на відносно відкритих ділянках місцевості.

Пам'ятайте, коли маскуєтеся, що рослинність зберігає первісні забарвлення і свіжість лише одну-п'ять діб. Гілки з молодими пагонами, зрубані з дерев, що ростуть на узліссі чи сухих місцях, в'януть швидше, ніж з дерев углибині лісу або на болоті. Причому вони поволі змінюють колір. Бажано, аби листя було повернуто до противника верхньою стороною, бо знизу воно світліше. Обламані кінці гілок варто замастити для непомітності болотом. Свіжий підлісок сприйнятливий до інфрачервоної частини спектра через вміст хлорофілу, тому його використовують для маскування від сканування інфрачервоними променями. Але ефект такого захисту швидко втрачається, коли листя в'яне.

Одним із неперевершених майстрів маскування є восьминіг-імітатор. Він не просто володіє технікою зміни кольору, а й імітує поведінку різноманітних жителів моря. Цей головоногий завдовжки близько 60 см удає з себе понад п'ятнадцять морських тварин. Найкраще йому вдається мімікрувати під ската, морську змію, медузу, анемону, камбалу, гігантського краба, рибу-зебру. Якщо ж противник вочевидь більший і сильніший, восьминіг застосовує іншу хитрість — блідне, скручується кулькою, вдаючи здохлого і вже дещо несмачного головоногого. Це часто допомагає уникнути неприємностей, бо більшість його сусідів оминають дохлятину. До речі, камбала і палтус імітують забарвлення морського дна, а щоб посилити ефект, частково закопуються в пісок. Якщо таку рибу покласти, наприклад, на шахівницю, то її тіло вкриється... чорно-білими квадратиками!

Геннадій КАРПЮК

Су-24

УРОКИ АТО: АВІАЦІЙНА КОМПОНЕНТА,

АБО ЯК УДОСКОНАЛЮЄТЬСЯ АВІАТЕХНІКА ТА ЯКІ ЗМІНИ ВІДБУЛИСЯ У ПІДГОТОВЦІ ПІЛОТІВ, ВИХОДЯЧИ З АНАЛІЗУ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ АВІАТОРАМИ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Нині навчання льотних екіпажів у військах та навчання курсантів у головному виші ПС відбуваються з урахуванням досвіду бойових дій АТО. Підготовка й використання навчально-бойових завдань обов'язково враховує неоднорідність фізико-географічних умов Східного регіону України, що ускладнюють візуальне орієнтування льотного складу, особливо на малій висоті польоту

— У воєнному конфлікті на Донбасі ми побачили, до чого призводить відсутність сучасних засобів бортового комплексу оборони на літаках і вертольотах, — каже штурман авіаційної бригади Сергій М., який виконував бойові завдання на Сході нашої країни. — Наприклад, на літаках Ан-26 та Ан-30Б не було жодних засобів активного захисту. Ідеться про станції оптико-електронної протидії та автомати відстрілу хибних цілей.

Бойові літаки також не вирізнялися сучасними засобами повітряної розвідки та засекреченого радіозв'язку. Не краще й з обладнанням вертольотів Повітряних Сил та армійської авіації Сухопутних військ.

За словами заступника командира авіаційної бригади Євгена Б., запуск ракети сучасного ПЗРК пілот може спостерігати тільки візуально.

— Така реальність, — говорить він. — Побачив, устиг виконати маневр — залишився живий і зберіг машину. Прогавив — усе! У липні 2014 року мій екіпаж виконував чергове бойове завдання. Отримали маршрут, висоту й час виходу на точку під Слов'янськом. Але на нас там уже чекали кілька обслуг ПЗРК. Над Семенівкою угледіли ракету, яка йшла просто на літак. Вибух! Але, на щастя, Су-24МР має два двигуни. Тож на одному ми й дісталися базового аеродрому. Зрештою, для нас це не проблема. До речі, літак уже відремонтували, і він став у стрій.

Військовий льотчик 1-го класу полковник запасу Олександр Х. — один із найдосвідченіших льотчиків-штурмовиків у Збройних Силах України. Свого часу саме він готував усіх без винятку льотчиків штурмової авіації для участі в бойових діях в Афганістані. Нині він ділиться своїм безцінним досвідом із молодшими колегами.

— Від початку бойових дій на Донбасі пілотам довелось виконувати завдання, які не відпрацьовували на практиці в мирний час. Тоді вважали, що знищення блокпостів, вогневих засобів і живої сили ворога на позиціях і в опорних пунктах — типове завдання ствольної та реактивної артилерії, а не тактичної авіації. Але це завдання стало звичним для бойових пілотів на Донбасі.

Офіцер авіації Командування ПС ЗС України Олег Г. зазначає, що застосування бойової авіації під час виконання завдань у районі АТО мало кілька особливостей. Передусім це висока ефективність системи розвідки противника, яку було забезпечено підтримкою всіх наявних сил і засобів із «російського військторгу».

ЗАВДАННЯ, ЯКІ РАНІШЕ ВВАЖАЛИСЯ СУТО АРТИЛЕРІЙСЬКИМИ, У ХОДІ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ НА ДОНБАСІ ДОВЕЛОСЯ ВИКОНУВАТИ ПІЛОТАМ ТАКТИЧНОЇ АВІАЦІЇ

— Це і щільна ешелонована система ППО противника, і розвинута система інформаторів про дії наших військ, і придушення радіозв'язку між екіпажами та пунктами управління, — розповідає офіцер. — Слід також ураховувати можливість перехоплення переговорів і втручання сторонніх осіб у радіообмін для дезінформації та зриву управління екіпажів.

Із перших днів війни розпочався активний пошук реальних можливостей як удосконалення авіаційної техніки, так і підвищення майстерності льотчиків. Уже на початку літа 2014 року було ухвалено рішення про закупівлю й невідкладне встановлення станцій оптико-електронної протидії «Адрос» для вертольотів військової авіації. Згодом почали застосовувати сучасніші системи «Адрос». У військах уже достатню кількість літаків і вертольотів оснащено цим обладнанням.

— **У 2014–2015 роках, коли найважче, силами та засобами авіаційних військових частин було відновлено майже 150 одиниць авіаційної техніки, після виконання ремонту та модернізації отримано понад 40 літальних апаратів**, — розповідає головний інженер авіації Повітряних Сил.

Змінилася підготовка в багатьох напрямках бойового навчання екіпажів Повітряних Сил. Авіатори набувають навичок зі знищення блокпостів терористів у полі та поблизу населених пунктів, ураження зведених мобільних вогневих підрозділів противника в складі бронетанкових, реактивних та артилерійських груп.

Досвід авіації в АТО нині детально вивчають у профільному виші Повітряних Сил.

— Весь досвід, якого набули наші пілоти у бойових діях на Сході України, обов'язково враховують під час льотної підготовки курсантів, особливо старших курсів, — наголошує начальник Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба. — Наприклад, у курс навчання родів авіації включено вивчення тактичних прийомів бойового застосування авіації під час виконання бойових завдань із підтримки наземних військ, а також заняття з виживання після аварійного покидання літака під час бойових дій на території противника. На практичних заняттях постійно відпрацьовують такі елементи, як загальновійськовий бій, орієнтування на місцевості, маскування, приховане переміщення.

Аналіз бойової роботи в АТО змусив унести деякі зміни в бойові статути й почати роботу з доопрацювання «Курсів бойової підготовки» авіації. Зокрема, як переконує досвід, необхідно значно скорочувати час реакції від виявлення об'єктів ворога до їх знищення.

Також постала необхідність застосування літаків-ретрансляторів для підтримки радіозв'язку з екіпажами, які виконують завдання на великій відстані та наднизькій висоті. Сьогодні відбувається постійне нарощування системи управління шляхом ретрансляції сигналів бойового управління.

Віктор ГЕДЗ

БЕЗШУМНИЙ МІНОМЕТ, ВОГНЕСТІЙКИЙ КОМБІНЕЗОН

ТА ІНШІ РОЗРОБКИ ВІЙСЬКОВИХ ВИНАХІДНИКІВ

ФАХІВЦІ ЦНДІ ОВТ ЗС УКРАЇНИ ЗА ЧАС БОЙОВИХ ДІЙ НА ДОНБАСІ ВІДЗНАЧАЮТЬ ВЕЛИКУ АКТИВНІСТЬ КУЛІБІНИХ, ЯКІ ДБАЮТЬ ПРО ПОКРАЩЕННЯ ТТХ НАШОЇ ТЕХНІКИ, ПРИ ЦЬОМУ ЗАСТЕРІГАЮТЬ: КОЖЕН ВИНАХІД МАЄ МІСТИТИ НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ, ІНАКШЕ ВІН ЧАСТО ЗАВДАЄ БІЛЬШЕ ШКОДИ, НІЖ КОРИСТІ

Заслужений винахідник України полковник Володимир Шейко демонструє 7,62-міліметрові гвинтівки системи Мосіна, перероблені під снайперську зброю

Антитерористична операція на Сході нашої країни значно активізувала винахідницьку та раціоналізаторську роботу в українському війську. Чимало втілених на практиці раціоналізаторських пропозицій, як вважають розробники, багато в чому поліпшили тактико-технічні характеристики наявного озброєння та військової техніки. Однак, на думку науковців, реалізація багатьох ідей, які не мають наукового обґрунтування, може тільки зашкодити. І не лише зразкам ОВТ: вона може безпосередньо загрожувати життю людей. І по прикладі далеко ходити не треба. Достатньо пригадати ситуацію зі встановленням на корпуси бронетранспортерів різноманітних металевих решіток, екранів та інших додаткових захисних засобів. Як зрештою виявилося, чимало таких пристроїв, виготовлених без будь-яких розрахунків і зварених із того, що було під рукою, стало не більше ніж бутафорією, а їхні уламки часто завдавали шкоди екіпажу або десанту бронемашини.

— Тоді ми зрозуміли, що цей хаотичний процес необхідно чимскоріше впорядкувати. З ініціативи начальника інституту полковника Ігоря Чепкова наші фахівці ретельно дослідили кожну з таких раціоналізаторських пропозицій, — пригадує начальник науково-дослідного відділу патентно-ліцензійної, винахідницької та раціоналізаторської діяльності в ЗС України ЦНДІ ОВТ ЗСУ, заслужений винахідник України полковник запасу Володимир Комаров. — У міру їх детального вивчення ставало зрозуміло, що від перших винаходів, народжених на передовій і власноруч утілених за допомогою підручних матеріалів на практиці, корисний ефект може бути обернено пропорційним. Наприклад, виявилося, що самотужки виготовлена захисна перешкода під час руйнування внаслідок влучення боєприпасу не тільки не захищає, а, навпаки, завдає бронетехніці та бійцям більшої шкоди. Це свідчить про те, що, попри цікаві ідеї, таким «винахідникам» елементарно бракує наукових знань про технічні особливості захисних пристроїв.

Ця ситуація спонукала фахівців інституту організувати науково-практичну конференцію, на якій винахідники, чиї технічні рішення на той час уже застосовували в районі АТО, обмінялися досвідом. Такий масштабний захід відбувся навесні 2015 року за участю понад 140 делегатів. Звісно, вони прибули не з порожніми руками: якщо дозволяли габарити, то експериментальні зразки винаходів було представлено в натуральному розмірі або у вигляді макетів та зображень на плакатах і слайдах. До речі, учасники конференції запропонували чимало цікавих напрацювань: безпілотники, проект модуля для обігрівання особового складу, корисні домішки до продуктів харчування, технічні рішення для поліпшення ТТХ стрілецького озброєння й підвищення рівня систем захисту автомобільної та броньованої техніки… Конференція стала тим майданчиком, з якого ми донесли багатьом Кулібіним важливу думку, що будь-який винахід або раціоналізаторська пропозиція повинні мати наукове підґрунтя.

Нині в інститут постійно надходить чимало запитів як від підприємств вітчизняного ОПК та наукових установ, так і від окремих громадян, які займаються винахідницькою діяльністю й дбають про підвищення обороноздатності країни. Зазвичай їх цікавить те, на що слід звернути увагу та в якому напрямку працювати, аби поліпшити наявні властивості й характеристики певного зразка озброєння та військової техніки (ОВТ). Фахівці інституту, здійснюючи пошук через бази патентів та науково-технічних видань, дістають відомості про рівень технічного розвитку тієї чи іншої галузі. З огляду на це вони й формують рекомендації для подальшого вдосконалення ОВТ на основі новітніх технічних рішень. Таким чином, винахідники ЗС України матимуть нагоду здійснювати свої розробки, використовуючи результати останніх наукових досліджень.

Винахідництво — це творчий процес, пов'язаний з удосконаленням результатів попереднього відкриття. До речі, за словами Володимира Комарова, підприємства вітчизняної «оборонки», дбаючи про свою репутацію, патентують власні новітні технічні рішення. Водночас вони намагаються отримувати патенти не тільки на винаходи, що стосуються конкретних механізмів і вузлів ОВТ, а й на способи їх подальшої модернізації. І це є принциповим моментом, адже патент, який є офіційним підтвердженням новизни технічного рішення, також захищає права розробників на його використання.

Судячи з публікацій у ЗМІ, модернізація озброєння та військової техніки, яку здійснюють наші підприємства ОПК, не подобається росіянам. Вони вважають неприйнятним утручання в конструкцію спроектованих іще за часів СРСР зразків ОВТ, бо визнають їх своїми розробками. Так було і з нещодавно модернізованим АТ «Мотор Січ» вертольотом Мі-2, і зі стрілецьким та артилерійським озброєнням, яке виробляє ПАТ «Завод «Маяк». За словами Володимира Комарова, результатом модернізації або удосконалення ОВТ є поліпшення їхніх тактико-технічних характеристик, а тому будь-які звинувачення в порушенні авторських прав у цьому разі є безпідставними.

За останні роки винахідництво в українському війську набуває особливого значення. Ми маємо потужний інтелектуальний потенціал, який може багато в чому сприяти виконанню завдань, що стоять перед армією. У цьому контексті варто згадати про військову частину, якою командує заслужений винахідник України полковник Володимир Шейко. Йому належить понад 150 винаходів. З останніх, які успішно застосовують у районі АТО, — снайперські гвинтівки, створені на базі 14,5-міліметрової протитанкової рушниці та перероблені 7,62-мм гвинтівки системи Мосіна, які для збереження ресурсу стволів штатних СВД використовують під час первинного навчання снайперів.

Щоб популяризувати винахідницьку й раціоналізаторську роботу в ЗС України, мотивувати особовий склад до участі в ній, ЦНДІ ОВТ ЗСУ впродовж 12 років проводить Всеармійський конкурс «Кращий винахід року». До речі, серед силових міністерств такий конкурс проводиться лише в Міноборони.

ФАХІВЦІ ІНСТИТУТУ ПРАЦЮЮТЬ НАД РОЗРОБКОЮ БЕЗШУМНОГО МІНОМЕТА, ЯКИЙ ЗМОЖЕ СТРІЛЯТИ НЕ ТІЛЬКИ МІНАМИ ВІДПОВІДНОГО КАЛІБРУ, А Й НЕВЛАСТИВИМИ ДЛЯ МІНОМЕТА БОЄПРИПАСАМИ — СНАРЯДАМИ СТВОЛЬНОЇ АРТИЛЕРІЇ

Останніми роками чимало розробок на технічну тематику, які супроводжував ЦНДІ ОВТ ЗСУ, отримали патенти України на ОВТ, прийняте на озброєння. Зокрема на тактичний ніж, зразки стрілецької зброї, захисні екрани, системи захисту бронетехніки, пристрої й системи захисту кораблів від бойових плавців і бойових уражаючих елементів, а також елементи забезпечення ЗС України — вогнестійкий комбінезон для водіїв, тару для зберігання боєприпасів. Наразі фахівці інституту працюють над розробкою безшумного міномета, який зможе стріляти не тільки мінами відповідного калібру, а й невластивими для міномета боєприпасами — снарядами ствольної артилерії. Також проводиться робота щодо створення спеціальних фортифікаційних споруд, які можна буде за лічені хвилини встановити на полі бою.

Тож, попри наявні в країні економічні труднощі, не завжди маючи для цього необхідні умови, а нерідко навіть у бойовій обстановці українські винахідники продовжують удосконалювати зразки ОВТ, здійснювати їхній ремонт, а також процеси навчально-бойової підготовки. Таким чином вони створюють умови для прискорення перемоги над ворогом.

Андрій ЛИСЕНКО

ПЕРЕРВАНИЙ ПОЛІТ «ОРЛА»

ЖИТТЯ ЗАСТУПНИКА КОМАНДИРА БАТАЛЬЙОНУ КАПІТАНА АНДРІЯ КИЗИЛА, ЯКИЙ НА ВІЙНІ З 2014 РОКУ, З ПЕРШИХ ДНІВ СВОЄЇ ОФІЦЕРСЬКОЇ СЛУЖБИ, ОБІРВАВ ОСКОЛОК ВОРОЖОЇ МІНИ ПІД АВДІЇВКОЮ

Герой України капітан Андрій Кизило

Уродженцю Умані Андрієві Кизилу вибирати майбутню професію було нескладно: у династії військових іншого шляху він не бачив. Спочатку Андрій учився в Київському військовому ліцеї імені Івана Богуна, а після його закінчення поїхав у Львів в Академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Оскільки Андрій мав значні успіхи в навчанні, наставники ще в академії пророкували йому блискучу кар'єру, і вони не помилилися. У 23 роки він достроково отримав звання капітана й став заступником командира батальйону. Але кар'єрний шлях офіцера вийшов надто коротким: два з половиною роки.

…Ніч на 29 січня 2017 року. Різке загострення в Авдіївці, де утримує позиції білоцерківська механізована бригада. Ворог стріляє з важкої зброї. Обстрілюючи українців, бойовики починають застосовувати освітлювальні міни. Це є ознакою того, що противник незабаром перейде до атаки. Командування механізованого батальйону вирішує виставити два спостережні пости. Андрій очолює штурмову групу з дев'яти бійців, їхнє завдання — зайняти один із постів і запобігти непомітному просуванню ворога. На підході до спостережних позицій Андрій із бійцями помічають 20–25 бойовиків, які рухаються в нашому напрямку, зав'язується бій.

Група «Орла» (позивний Андрія Кизила) змушує ворога відійти до своїх позицій. Оговтавшись, бойовики відкривають по позиціях українців мінометний вогонь. Андрій усвідомлює: спостережний пост на відкритій місцевості — це не та позиція, де можна сховатися від обстрілу. Тоді він вирішує зайняти опорний пункт противника, аби зберегти життя своїх хлопців. Частина з них залишається прикривати правий фланг, решта кинулася вперед.

Такої відчайдушності українців бойовики, мабуть, не очікували. Результатом зіткнення стали втрати терористів — близько 20, одного бойовика було взято в полон. Андрій Кизило наказує закріпитися на захопленому ворожому ВОПі, зайняти кругову оборону.

Противник удається до ще однієї атаки групи Кизила, але безуспішно. А потім починає «крити» відчайдухів із мінометів.

— Бойовики розносили цей ВОП на друзки. Та й окопи там неглибокі, по коліна. Одна міна залетіла просто в окопчик, де були ми, — згадує Рустам Бабешко. — Власне вибуху я не чув, можливо, тому, що мене вже трохи контузило внаслідок вибуху «Мухи». За хвилину отямився, озирнувся. У мене на правому боці весь одяг розірвано осколками, але мене не зачепило. Кидаюсь до «Орла», який лежить поряд, тягну його в безпечне місце. Знімаю його броник, а на лівому боку рана завбільшки з п'ятак, — шансів в Андрія не було: осколок уразив серце… Разом із ним загинуло ще троє наших хлопців…

Місяць тому, після Нового року, Андрій був у відпустці. 6 січня на своїй сторінці в соцмережі він розмістив світлину із сином, яку підписав: «Поганяли на санках)))». Восьмимісячний син більше не знатиме батька…

Роман ТУРОВЕЦЬ

1 лютого 2017 року за особисту мужність і героїзм, незламність духу, виявлені в захисті суверенітету й територіальної цілісності нашої держави, самовіддане служіння українському народові Президент присвоїв звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» заступникові командира механізованого батальйону 72-ї окремої механізованої бригади капітану Андрієві Кизилу (посмертно).

Заступник командира бригади Валерій Гудзь:

— Уперше я зустрів Андрія наприкінці серпня 2014 року в Запорізькій області, де батальйон відновлював боєздатність. Лейтенант, який щойно прийшов з академії, намагався лагодити БМП! Те, що він був увесь у мастилі, схоже, його анітрохи не хвилювало. Головне — результат. Решту днів, які я спостерігав за молодим офіцером, він продовжував радувати око комбата: усіляко намагався поліпшувати свої навички водіння БМП, виконання вогневих вправ. За кілька тижнів уже в районі АТО, поблизу села Петровського, я призначив його на одну з найпроблемніших позицій на стику двох рот, де бойовики були надто активними. Андрій грамотно організував систему вогню, фортифікаційне обладнання позицій. Щоранку він обходив кожен окоп, кожне укриття. Коли я оглянув цю позицію, то все було зроблено практично ідеально з погляду військової науки. А невдовзі я вирішив призначити його командиром роти. 2015-го його було визнано найкращим командиром роти в секторі «М».

Через рік, коли Андрію присвоїли звання старшого лейтенанта, ми вже розглядали його як кандидата на начальника штабу батальйону. А коли в 1-му батальйоні вивільнилася посада заступника командира, не було жодних вагань із приводу того, кого призначити. І на цій посаді Андрій зарекомендував себе дуже добре. Саме тому його подали на дострокове присвоєння звання капітана.

У ньому взагалі дивним чином поєдналося все те, що включає в себе слово «офіцер». Саме про таких хлопців кажуть: він — майбутнє нашого війська. І ми його втратили…

БІЙЦІ НІКОЛИ НЕ ЗАМИСЛЮВАЛИСЯ НАД ТИМ, СКІЛЬКИ АНДРІЮ РОКІВ, ВИЯВИЛОСЯ — ЛИШЕ 23… А ВОНИ ЗАВЖДИ СПРИЙМАЛИ ЙОГО ЯК НАСТАВНИКА

Прес-офіцер бригади капітан Олена Мокренчук:

— Ви бачили його очі?.. Таким очам не можна не вірити. І люди йому довіряли. Під його командуванням більше як сто бійців брали участь у боях поблизу Петровського та Нової Ласпи, півтора року утримували оборону на одному з найважливіших напрямків поблизу Волновахи. Його поважали та беззаперечно слухалися набагато старші й досвідченіші бійці, які пройшли важкі бої на початку АТО, до його думки дослухалися навіть старші командири. Андрій ніколи нічого не робив спонтанно — завжди тільки ретельно продумано.

Навіть на війні Андрій знаходив час для самовдосконалення. Ще коли ми були у Волновасі, одного разу попросив мене знайти для нього… вчителя англійської мови! Я знайшла. І коли на позиціях було спокійно, він одразу йшов на урок: англійська йому була потрібна для майбутнього вступу в Національний університет оборони.

Він завжди був щирим, урівноваженим. Попри всі заслуги й досвід, умовити його розповісти про власні подвиги було майже неможливо. А ще він був надзвичайно скромним. Якось я йому сказала, що він скоро стане генералом. Андрій тоді зашарівся: «Що ви. Я просто виконую свою роботу…»

Сергій (позивний «Гоша»):

— Я вже демобілізований, воював у третю хвилю з Андрієм, він був нашим командиром. Ні я, ні мої друзі ніколи не замислювалися над тим, скільки йому років, а виявилося — лише 23… А ми завжди сприймали його як наставника. Він умів із кожним знаходити спільну мову, за необхідності — переконувати. І за спини ніколи не ховався.

Клята війна… Під час чергового загострення бойових дій у районі Авдіївки за декілька діб ми втратили кількох наших соколів. Нестерпно боляче, коли одна мить, один снаряд чи куля перекреслюють сподівання, мрії і майбутні хороші справи людей, не осіб, а особистостей. Україна оплакує своїх захисників, прощається і ховає їхні тіла, але в жодному разі — не пам'ять про них…

Саме таким: добрим, привітним, мудрим та щедрим на пораду ця ЛЮДИНА залишиться в нашій пам'яті

ПРОЩАВАЙ, «АКАДЕМІКУ»

НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПОПРОЩАЛИСЯ З 37-РІЧНИМ БУКОВИНЦЕМ ЛЕЙТЕНАНТОМ ЛЕОНІДОМ ДЕРГАЧЕМ

На майдані Незалежності 3 лютого побратими, близькі, військові і пересічні кияни, гості столиці проводжали в останню путь 37-літнього буковинця лейтенанта Леоніда Дергача — справжнього офіцера, командира, батька, педагога і патріота. Цього сокола збив на льоту осколок ворожого «Града». У багатьох присутніх була власна причина сказати йому: «Пробач!». І в мене теж. Пробач, шановний друже, що коли напередодні новорічча приїздив у твою славну 72-гу бригаду і збирав матеріал про неї, говорив з багатьма достойними, але не дістався до тебе, що провидіння не звело нас і доводиться писати про тебе в минулому часі. Пробач нас усіх за те, що гинуть кращі, серед них і ти. Ти полишив викладання права на юрфаку Чернівецького університету, свою юридичну клініку, відклав на потім написання докторської дисертації, щоби змінити навчальну аудиторію на окопи, де твоїми студентами стали такі ж юнаки, але з автоматами в руках. Ти був доцентом, а став «Академіком» — саме це твоє фронтове ім'я і майже звання, як виявилося, не потребує нудного академічного захисту й написання безлічі паперів. Жаль, але тебе більше не побачать двоє твоїх синів-соколят.

ВІН ВОЮВАВ ЗАРАДИ ДІТЕЙ, БО ЧАСТО КАЗАВ, ЩО МРІЄ ПРО КРАЩЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ТЕПЕРІШНЬОЇ МОЛОДІ

Військовий оркестр зачинає грати найсумнішу мелодію в світі. Люди на площі вишиковуються, самоорганізовуються, створюючи коридор для процесії із домовиною. Плачуть майже всі. Хтось стримується й стискає від гіркоти втрати кулаки і зціплює зуби. Побратими не встигли оговтатися від трауру по сімох полеглих товаришах із білоцерківської механізованої бригади, бійці якої тримають оборону в промзоні Авдіївки. І от вони знову клянуть окупанта, бо їхнього Льоні вже немає серед живих. Напевно, на небесах тільки зараз збагнули, яку людину не вберегли, тож щедро поливали окроплену кров'ю героїв Небесної сотні київську землю й принесені живі квіти рясним, але холодним дощем прощання. Стоячи навколішки, як і всі, повз кого несли героя, я немов відчув відлуння Майдану, гарячий подих палаючих шин, вигуки десятків тисяч людей, що замерзали під таким же лютневим дощем, але не здавалися…

— Андрій Кизило, Володимир Бальченко, Дмитро Оверченко, Володимир Крижанівський, Леонід Дергач — це люди з однаковим складом характеру: сміливі, хоробрі, освічені, порядні. Офіцер узагалі за визначенням не може бути непорядним. І українська армія зараз тримається саме на таких людях, — зауважує заступник комбрига. — Гинуть кращі.

— Золота, добра людина пішла від нас. Я десять місяців служив із ним від самого початку мобілізації на одній з найвіддаленіших позицій, названій за те «Кубою». Він мав значний досвід, бо на фронті був із четвертої хвилі, а я з останньої — шостої, — говорить Ігор Шевченко, позивний «Археолог», старшина запасу, за освітою історик, нині працює на одній з криворізьких шахт. — Дергач умів берегти людей, а Бог беріг нас усіх. Якось ми втрьох підірвалися на розтяжці: я, командир і ще один боєць. Якимось дивом Льоня, падаючи, встиг руками відкинути на кілька метрів від епіцентру вибуху побратима Сергія. Ми встали і подивувалися, що не лише живі, а й неушкоджені. Свого часу вдалося взяти понад 350 метрів «сірої» зони, на якій був курган, очевидно, скіфський. Бо коли бійці почали викопувати бліндаж, то наштовхнулися на поховання. Льоня зупинив роботу і дав дві доби, щоб я провів розкопки так, як мене вчили в інституті. І сказав: «Війна війною, а про історію треба дбати. Хочу, щоб наші діти ходили до українських музеїв, щоб жоден артефакт не потрапив до ворожих рук!» У нас виникали запеклі дискусії з різних питань, і він завше свою позицію обґрунтовував як правник. До нього бійці та офіцери зверталися по юридичні поради. Льоня давав, як він казав, безкоштовні консультації й постійно з того іронізував. Знаєте, він воював заради дітей, бо часто казав, що мріє про краще життя загалом для теперішньої молоді, і двох власних синів зокрема. Льоня мав великі плани. Ми багато мріяли про настання миру, уявляли, як гучно його відзначатимемо — вдома, в колі друзів. І згадуватимемо окопи й обстріли як страшний сон і як зроблену велику справу водночас. Ніхто не думав, що так вийде…

ЛЕОНІД ДЕРГАЧ ПОЛИШИВ ВИКЛАДАННЯ ПРАВА В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ, ЩОБИ ЗМІНИТИ НАВЧАЛЬНУ АУДИТОРІЮ НА ОКОПИ

Очевидно, що один з реалізованих задумів Леоніда Дергача ляже в підручники з військової тактики. Разом з однодумцями він розробив план закріплення на висоті неподалік Старогнатівки. Білої днини на пагорб вийшли з лопатами кілька чоловіків у цивільному і почали копати на його вершечку. Решта бійців сховалися в засідці. Тоді з перехоплених розмов ворога зрозуміли, що противник вважає, що то працюють роботяги-зв'язківці, лагодячи перебитий кабель. «Роботяги» до ранку викопали укриття, притягнули сюди захисний броньований ковпак і накрили зверху. Згодом там уже перебувало досить бійців бригади, щоб перетворити курган на опорно-спостережний пункт. Цю позицію відразу промовисто назвали «Нахабною».

Сергій із позивним «Батя» не ховає від зимового дощу оселедця на голові. Це ознака відчайдуха. Таким є колишній командир сусідньої із «Кубою» позиції «Штик».

— Починав з Леонідом цю війну ще з полігона навчального центру під Львовом. Там із земляком пройшли вишкіл, спали в одному наметі, потрапили у 72-гу бригаду під Волноваху. Я у восьму, а він — у дев'яту роту. Льоня свого часу служив в обласному Управлінні боротьби з організованою злочинністю, у спецпідрозділі «Сокіл» (2000-го закінчив Національну академію внутрішніх справ. — Авт.) і знав багато чого з того, що стає у нагоді військовій людині. Ми разом демобілізувалися, але Дергач повернувся й підписав контракт із ЗСУ. Я з ним бачився у шпиталі в Чернівцях — тоді Льоня впав з БМП і поламав ребра. Це була перша його неприємність із ряду подібних. А інакше у відважного і сміливого козака, що не ховається за чиїмись спинами, не буває. Але про інших невтомно турбувався. Казав мені про молодших: «Бате, наглянь за тими «шнурками», бо надто вони гарячі». Тепер от нас усіх тут востаннє зібрав...

Церемонію прощання вела прес-офіцер бригади Олена Мокренчук. Їй це було робити надзвичайно важко і боляче, бо Дергач був одним з її найкращих друзів. А ще напередодні, 2 лютого, у промзоні загинув її племінник — боєць 72-ї бригади Роман Климов, який воював разом із Леонідом Валентиновичем.

— Коли востаннє із ним бачилися, він мав переїжджати під Авдіївку, — не приховуючи емоцій каже Олена Мокренчук. — Він запитав: "Олено, приїдеш на мої нові позиції?» — «Звісно», — відповіла ствердно. Але не встигла, ворожа наволоч позбавила його життя. Льоня мав пошану в Чернівцях, добровільно залишив усе це, пішов захищати свою землю і віддав за неї найдорожче… Із задоволенням приїздила до нього в гості на «нуль», бо з ним було цікаво спілкуватися, він був чудовим співрозмовником. Коли ми не могли зрозуміти, що навколо відбувається, він розкладав усе по поличках. Його любили волонтери, журналісти і бійці, багатьох з яких він навчив, як правильно жити.

Зауважимо, що Леонід Дергач після демобілізації повернувся в Чернівці і спробував продовжити працювати в університеті. Але не зміг залишити побратимів, підписав контракт і повернувся на війну. У званні лейтенанта очолював взвод, потім — роту. Посмертно нагороджений орденом Богдана Хмельницького ІІІ-го ступеня. Спочивай із миром, наш герою! І ще раз прошу: пробач…

Геннадій КАРПЮК

«УКРАЇНА МАЄ ЗНАТИ ІМ'Я КОЖНОГО СОЛДАТА, ЯКИЙ ВІДДАВ ЗА НЕЇ ЖИТТЯ...»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНИ СТВОРИВ ПОВНУ БАЗУ ДАНИХ УСІХ ЗАГИБЛИХ НА ДОНБАСІ НАШИХ ЗАХИСНИКІВ

З початком російської агресії працівники Національного військово-історичного музею України (НВІМУ) почали збирати інформацію про загиблих військовослужбовців та представників інших силових відомств. Цій діяльності посприяло керівництво Міністерства оборони України: ще у травні 2014 року було дано розпорядження військовим частинам та військкоматам надсилати відповідну інформацію до НВІМУ. Паралельно працівники музею знайомилися з родинами загиблих, збирали інформацію серед учасників АТО, передусім поранених.

Докладно про те, як створювалася база даних про всіх загиблих на цій війні, «Народній армії» розповів заступник начальника Національного військово-історичного музею України з наукової роботи Ярослав Тинченко

— На моє глибоке переконання, Україна повинна знати кожного свого солдата, який віддав за неї життя, — говорить Ярослав Юрійович. — Допомогти рідним і близьким з'ясувати обставини загибелі їхніх синів і батьків, долю тих, хто зник безвісти, — у цьому вбачаю своє завдання і як людина, і як вчений-історик.

— Чимало випадків, коли факт смерті солдата пройшов через усі рапорти та списки, а його тіла немає. Через це родини військовослужбовців сподіваються, що вони живі і вимагають шукати їх серед полонених. Як розв'язується ця проблема?

— Якщо достовірних фактів про перебування військовика в полоні немає, то його прізвище може потрапити до переліку зниклих безвісті. Прізвища загиблих можуть бути занесені одночасно у два списки — загиблих та зниклих безвісті. Проте загиблим вважається військовослужбовець, факт смерті якого задокументовано в рапорті командира частини. На підставі цього документа загиблий вноситься до відповідного списку, що ведеться в Головному управлінні персоналу ГШ ЗСУ.

Коли у рідних і близьких є сумніви, вони можуть позиватися до суду, запросити туди свідків, які бачили смерть сина чи батька, і на підставі судового рішення визнати його загиблим. Ухвала суду є підставою для виплати грошової компенсації за загиблого. Але здебільшого родини плекають надію, що їхній чоловік або син у полоні, й не поспішають до суду.

— Як здійснюється вивезення тіл загиблих із району АТО?

— Навесні-влітку 2014 року цим займалися безпосередньо у військових частинах. Коли наприкінці липня 2014-го українським військам уперше довелося відступати і там залишати тіла загиблих, за ними відряджалися спеціальні офіцери. Приміром, на півдні Донецької області розшукував та вивозив тіла полковник Петро Потехін — один із оборонців Савур-Могили. Коли сталася трагедія під Іловайськом, вже 30 серпня на території, яку вже контролювали російсько-терористичні війська, працювали групи офіцерів Збройних Сил України та підрозділи Червоного Хреста. Саме вони впродовж 30 серпня — 1 вересня знайшли та вивезли тіла багатьох загиблих вояків…

Після цього російська сторона заявила, що українські військові більше не можуть працювати на «тій» території, але туди пустять цивільних волонтерів. Тоді Управління цивільно-військового співробітництва ЗС України звернулося до нашого музею, щоб знайти волонтерів-пошуковців, які б негайно вирушили в район АТО для пошуку та вивезення наших загиблих. Уже 3 вересня 2014 року перша група працювала на території Савур-Могили, де було знайдено останки дев'яти загиблих військовослужбовців 30-ї бригади.

— Антитерористична операція триває вже майже три роки. Розкажіть, будь ласка, як нині ведеться пошукова робота.

— Міністерство оборони України, попри складну ситуацію на Донбасі, ніколи не забувало про тих, хто загинув і залишився на «тій» стороні. Постійно велися пошуки солдатів та офіцерів. Тіла та їхні фрагменти — в окремих випадках — доставлялися до Дніпропетровська, Запоріжжя, Харкова і Старобільська для проведення ідентифікації. 2015 року завдяки гуманітарному проекту ЗС України «Евакуація-200» судмедексперти Дніпра провели ідентифікацію майже 487 тіл загиблих, які вважалися зниклими безвісти. Ця робота тривала, завдяки чому вдалося з'ясувати імена і прізвища багатьох воїнів, які віддали своє життя за нашу країну. Рідні й близькі поховали їх з усіма військовими почестями. А також отримали передбачені чинним законодавством грошові виплати. 2016 року робота пошуковців була зосереджена переважно на територіях, які знаходяться під контролем України. Тіла загиблих воїнів доставляються представниками Управління цивільно-військового співробітництва ЗСУ до судово-медичної експертизи у м. Дніпро.

Заступник начальника Національного військово-історичного музею України з наукової роботи Ярослав Тинченко

— А скільки військовиків поховано з табличками «Тут спочиває невідомий солдат»?

— На сьогодні 16 таких поховань на кладовищі під Старобільськом, 76 — у Запоріжжі, й понад 100 — у Дніпрі. Частину цих загиблих вже ідентифікували, оперативно-розшукові справи по них закриті, й Міністерство оборони України позиціонує цих воїнів як офіційно загиблих. Окрім того, є загиблі з Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України. Водночас родини продовжують плекати надію, що їхні близькі десь у полоні, втратили пам'ять чи були вивезені на територію Росії. Тому категорично відмовляються навіть здавати зразки ДНК, упереджено ставлячись не лише до державних органів влади, але й до науки. На превеликий жаль, дехто спекулює на людському горі цих родин, обіцяючи повернути… хлопців з полону.

— Пане Ярославе, не можу не торкнутися ще однієї вкрай болючої теми — ідентифікації тіл загиблих українських вояків…

— Офіційно ми цим не займаємося. Але, зважаючи на надзвичайну важливість проблеми, слідчі органи нам не заважають працювати над цим на волонтерських засадах, і надають потрібну інформацію. Зараз ведеться робота щодо ідентифікації 11 загиблих військовослужбовців Збройних Сил України та Національної гвардії України, які полягли ще 2014 року.

— Свого часу був дуже популярним, особливо у соціальних мережах, інформаційний тренд про приховування оборонним відомством кількості безвісти зниклих…

— Навіть ставити так питання некоректно: навпаки, військове відомство докладає всіх зусиль, щоб цієї проблеми взагалі не існувало. Зокрема Управління цивільно-військового співробітництва ЗС України на чолі з полковником Олексієм Ноздрачовим дуже багато для цього зробило. І продовжує працювати в цьому напрямку.

«ЧИМАЛО РОДИН ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ КАТЕГОРИЧНО ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ЗДАВАТИ ЗРАЗКИ ДНК, ПЛЕКАЮЧИ НАДІЮ, ЩО ЇХНІ БЛИЗЬКІ ВТРАТИЛИ ПАМ'ЯТЬ ЧИ БУЛИ ВИВЕЗЕНІ ДО РОСІЇ. І ДЕХТО СПЕКУЛЮЄ НА ЛЮДСЬКОМУ ГОРІ ОБІЦЯЮЧИ ПОВЕРНУТИ ХЛОПЦІВ... З ПОЛОНУ»

— Відомо, що видано 1-й том «Книги пам'яті військовослужбовців, які загинули за єдність України». Розкажіть, будь ласка, про це детальніше.

— Він вийшов друком влітку 2016 року до 25-ї річниці незалежності. Це розповідь про майже 800 загиблих солдатів та офіцерів Збройних Сил України, уродженців шести областей — Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської та Закарпатської. Видання містить фото і біографію кожного бійця. Про деяких героїв можна прочитати зворушливі спогади рідних та друзів. Планується видати ще два томи, які міститимуть інформацію про загиблих з інших областей.

Гроші на видання були виділені згідно з розпорядженням Міністра оборони України генерала армії України Степана Полторака.

Водночас ми маємо видавців-спонсорів, які очікують від нас книгу з іменами загиблих з усіх збройних формувань, а не лише зі Збройних Сил України, яка була б побудована за хронологічним принципом. Ми сподіваємося, що 1-й том цього видання з інформацією про загиблих до 5 вересня 2014 року (часу укладення Мінської угоди) незабаром вийде друком.

— Дякую за розмову.

Інтерв'ю провів Сергій ЗЯТЬЄВ

КОЛИ СТВОРИМО ПАНТЕОН ВИДАТНИХ УКРАЇНЦІВ?!

Мужні воїни та великі серцем українці сторіччями плекали українську державність

ЗНАЧЕННЯ ТАКОГО МІСЦЯ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА УТВЕРДЖЕННЯ ІДЕЙ ДЕРЖАВНОСТІ Й СОБОРНОСТІ ВАЖКО ПЕРЕОЦІНИТИ

За обережними оцінками експертів, Національний пантеон може з'явитися в Україні не раніше 2020 року, фактично на 30-му році незалежності. І це за умов активного просування цієї ідеї знизу. Попри те що Указ про створення Меморіалу українських героїв у м. Києві був підписаний Президентом ще 2015-го, його оргкомітет жодного разу не збирався на засідання! Є думка, що нав'язування ідеї «згори» призведе до її нівелювання. До того ж питання визначення спільних героїв для певних політичних і громадських кіл і досі є вкрай чутливим. Чому ж для України сьогодні важливе створення цього проекту, яке сакральне значення має національний пантеон, з'ясовував кореспондент «Народної армії».

— Коли ми говоримо про Національний пантеон, вочевидь, ідеться про тих людей, без яких Україна не могла б відбутися як незалежна держава, — розповідає Павло Подобєд, співробітник Українського інституту національної пам'яті (УІНП). — У пантеоні мають бути перепоховані не просто найвидатніші українці, а ті, хто зробив найбільший внесок у здобуття Україною незалежності, відстоювання самостійності та соборності українських земель. Фактично це батьки української державності.

Чимало українців багато зробили для культури, мистецтва, науки, філософії, релігієзнавства. Але ці люди в різний спосіб вшановані державними науковими преміями, про них написані книжки, вони поховані на алеях почесних поховань на Байковому та інших кладовищах.

Ключовим моментом у створенні пантеону є ідея, що там мають спочивати не просто літературні класики чи командири військових підрозділів, а ті, хто своїм життям, своєю діяльністю визначив наперед шлях розвитку України. Це люди, які доклалися до того, щоб сьогодні ми могли говорити про Україну не як про «5 малоросійських губерній», а як про суб'єкт міжнародного права. Це особистості такого масштабу, як, приміром, головний отаман війська УНР Симон Петлюра, гетьман України Павло Скоропадський, творець корпусу Січових стрільців Євген Коновалець тощо.

В Україні є багато сакральних місць. Це Чернеча гора в Каневі, Володимирська гірка, Байкове і Лук'янівське кладовища в Києві, Личаківський цвинтар у Львові тощо. Але це не означає, що вони можуть виконувати роль пантеону.

У суспільстві нерідко плутають поняття пантеону, цвинтаря та алеї почесних поховань. Пантеон — це не кладовище в центрі столиці, не алея почесних поховань десь біля парламенту чи в урядовому кварталі. Його завдання значно ширші та складніші, ніж ушанування померлих. Пантеон встановлює певну наступність поколінь, неперервність боротьби українців за свою державу.

Адже незалежність не впала нам з неба 1991 року. Багато поколінь українців боролися за неї зі зброєю в руках проти західних і східних поневолювачів. І в 1917–1921 роках, і під час Другої світової війни, і тепер на Сході України.

Довідково

Пантеони є у багатьох провідних країнах світу. Так, французький пантеон існує вже не перше сторіччя. Кілька років тому в ньому перепоховано Бальзака.

У Вавельському замку в Кракові продовжує функціонувати пантеон видатних поляків. Після смоленської катастрофи там було поховано президента Леха Качинського з дружиною.

Свої сакральні, церемоніальні місця, відвідування яких передбачене в дипломатичному протоколі, має Туреччина. А в Азербайджані сакральну роль відіграє Алея шахидів у Баку.

ІДЕТЬСЯ ПРО САМОБУТНІЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЕКТ, ЯКИЙ СПИРАТИМЕТЬСЯ НА ТРАДИЦІЇ КОЗАЦТВА, УНР, ЗРЕШТОЮ — І НА ТРАДИЦІЇ СУЧАСНОГО ВІЙСЬКА

Тут мали би постати як кенотафи, символічні могили найвидатніших українців, так і реальні поховання, перенесені до пантеону. Однак загалом таких могил буде десяток-два, не більше. Головне призначення пантеону — об'єднати живих, стати місцем, де пересічна людина відчуватиме гордість за свою країну, причетність до історії великого народу. Значення такого місця для національної консолідації та утвердження ідей державності й соборності важко переоцінити. Пантеон може стати важливим і дієвим інструментом виховання української молоді, місцем найважливіших церемоній та урочистостей: вручення високих державних нагород, складання Військової присяги, відзначення Дня незалежності, Дня захисника України, Дня Державного прапора тощо. У пантеоні цілодобово нестимуть почесну варту бійці Окремого полку Президента України, а зміна почесної варти стане одним із ритуалів столиці, який споглядатимуть і кияни, і туристи.

Що ж зроблено для створення пантеону в Києві? Українським інститутом національної пам'яті підготовлена концепція створення та функціонування Меморіалу українських героїв — Українського національного пантеону. Прописано мету, завдання, зміст, функціональне навантаження, роль у вшануванні українських військовослужбовців, виховну, історичну, об'єднувальну, сакральну функції тощо. Тепер усе це має пройти затвердження на рівні організаційного комітету.

Спільно з Київською міською державною адміністрацією визначено можливі ділянки, де може бути розміщений цей комплекс. Чи буде це, приміром, на місці арки так званої дружби російського й українського народів, обіцяють розповісти в УІНП уже цього місяця.

Очевидно, що всі концептуальні засади, критерії та проекти потребують широкого обговорення суспільством.

— Ми запрошували українських митців, окремих архітекторів, істориків, представників волонтерських середовищ, учасників бойових дій, журналістів, — продовжує Павло Подобєд. — Працювали люди, які фахово займаються некрополістикою, вивчають питання поховання, поховальних обрядів, скульптур, цвинтарів, меморіалів.

Отже, йдеться про самобутній український проект, який спиратиметься на українські військові традиції, традиції козацтва, УНР, зрештою — і на сучасні традиції, які формуються під час теперішньої війни на Сході України. Відштовхуючись від цього, будуть реалізовуватися вже конкурсні завдання.

Водночас у деяких мистецьких і громадських колах доводиться чути думку, що пантеони, пам'ятники, меморіали — це якийсь архаїзм: «Давайте висадимо деревця, намалюємо графіті на стіні… Буде лити дощ, графіті буде змиватися, і так буде проявлятися певна циклічність і плинність часу».

Але чомусь самі українські військові й родичі загиблих говорять, що подвиг сучасних героїв потрібно увічнити в камені, у скульптурі, а не в якийсь віртуально-абстрактний спосіб. В Україні є чудові сучасні пам'ятники і меморіали польських, австрійських, бельгійських, німецьких чи навіть турецьких вояків. То невже своїх захисників ми будемо відправляти в якись мистецький астрал і цінувати лише на словах?!

Як об'єкт пантеон може почати функціонувати не раніше 2020 року. Зараз цю ідею активно просуває саме українське суспільство. Важливо, щоб цей процес не завершився якоюсь профанацією чи встановленням елементарного каменя з тризубом у парку. Також цей проект не повинен стати «прожектом» і відкладатися з року на рік чи, ще гірше, вилитися в якусь боротьбу за освоєння коштів. Ось тому вкрай важливо, щоб ці ідеї спочатку були озвучені й обговорені суспільством, аби українці самі дійшли розуміння, що недостатньо лише говорити «Герої не вмирають».

Ми завжди пишалися тим, що «нашого цвіту по всьому світу». Водночас це означає, що й могил відомих і невідомих українських героїв, розкиданих по діаспорах та еміграціях, — безліч. І нині настав час для України обирати власних, а не нав'язаних нам героїв. І до цього варто підходити тільки з позицій національних інтересів, пам'ятаючи, що «в своїй хаті своя й правда, і сила, і воля».

Руслан СЕМЕНЮК

ЯК ВРЯТУВАТИ ПОХОВАННЯ ВИДАТНИХ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ

Як нещодавно з'ясувалося, на території Північної Франції в містечку Аррас є занедбана могила Сергія Гриба, хорунжого 3-ї залізної дивізії Армії УНР. Схожі поховання можна знайти й у Польщі, Німеччині, Швейцарії, Чехії, Люксембурзі тощо. Ці старшини, тобто офіцери українського війська, зі зброєю в руках воювали проти більшовиків і білогвардійців, а після остаточної окупації території Української Народної Республіки як військово-політичні емігранти виїхали до Західної Європи. Серед них є заслужені воїни, лицарі найвищих військових відзнак УНР. Але їхні могили часто занедбані, написи майже не читаються.

Вочевидь, тут не йдеться про те, що треба «бігом і негайно» перевозити прах всіх героїв з-за кордону в Україну. Та позаяк ми нині живемо у державі, яка воює, буде облудою розповідати сучасним військовослужбовцям, що нікого не забуто, що ми шануємо подвиг військових, і при цьому з байдужістю ставитися до того, що не минуло й сто років, а могили видатних українських військовиків, полководців десь у Євросоюзі заросли будяками чи навіть знищені за несплату!

Український інститут національної пам'яті розробив дорожню карту, як потрібно зберігати, рятувати поховання видатних українців за кордоном. Зокрема, там ідеться про випадки, коли немає можливості чи потреби перевозити останки в Україну. У цій роботі мають задіюватися і дипломатичні представництва, й органи місцевого самоврядування в Україні, й українські громади.

На думку науковців, держава повинна вживати певний мінімум заходів, щоб могила була впорядкована. За неї має бути сплачено 35–50 євро на рік, щоб її не знесли. І це не якісь фантастичні гроші. Ми мусимо зберегти нашу національну пам'ять.

«АГРЕСІЯ НАТО ПРОТИ РОСІЇ»,

АБО ПРО ДЕЯКІ «ШЕДЕВРИ» РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

Для країн сходу природніше рівнятися на Захід

Серед величезної кількості фейків, що поширюються соціальними мережами (наприклад, такі, як фальшива фотографія зустрічі американського сенатора Маккейна і глави ІДІЛ Абу Бакра аль-Багдаді: насправді цієї зустрічі ніколи не було, проте вона стала класичним зразком такої гидоти. — Авт.), є інформація про «агресію НАТО проти Росії». Вона енергійно мусується відповідно до визначених циклічних інтервалів

Зазвичай концепція пропаганди «НАТО виявляє агресію по відношенню до Росії» підкріплюється картою, на якій зображена Росія, оточена країнами, що приєдналися до НАТО.

Зараз це питання є вкрай актуальним, адже 2017-й — це рік, коли хвиля популізму (2016-го її піком став референдум щодо Brexit у Великій Британії) може накрити Європу завдяки запланованим виборам у Голландії, Франції, Німеччині та, можливо, в Італії. Як зазначають експерти італійського видання Il Foglio, у Берліні вже повним ходом почалася атака за допомогою фальсифікацій на Ангелу Меркель з боку крайніх правих. Цілі такої європейської популістської хвилі дивним чином збігаються з метою Росії, яка відповідає цим партіям взаємністю і надає їм підтримку. Зокрема, вони полягають у тому, щоб відмовитися від ЄС і вивести з рівноваги НАТО.

Але повернімося до карти агресивної поведінки НАТО. Чому нині стільки країн, сусідів Росії, є членами Північноатлантичного альянсу? Після розпаду Радянського Союзу практично всі країни Варшавського договору вирішили вступити до НАТО. Їх ніхто не захоплював, не окуповував та не примушував, вони самостійно зробили свій політичний вибір, вирішивши, що краще перебувати у військовому альянсі найбільш розвинених країн. Адже це гарантувало безпеку та прискорювало процес модернізації їхніх країн після десятків років, проведених під контролем Москви.

Щоб передати атмосферу того часу, італійські експерти зазначають, що 1999 року міністр закордонних справ Польщі Броніслав Геремек, підписавши документи про входження в НАТО в Бібліотеці Трумена у Вашингтоні, сказав: «Польща назавжди повертається туди, де вона повинна бути, — у вільний світ». А міністр закордонних справ Чеської Республіки Ян Каван (який був змушений жити у вигнанні з 1968 року, коли радянські танки увійшли до Праги, до 1989-го) заявив у зв'язку з приєднанням своєї країни до Альянсу: «Доступ до НАТО — це гарантія того, що ми ніколи більше не будемо безпорадними жертвами іноземної агресії».

Міністр закордонних справ Угорщини Янош Мартоні, котрий дитиною спостерігав спробу повстання проти прорадянського уряду, розумів, що входження до НАТО передбачає не тільки переваги, а й зобов'язання: «Ми повинні довести, — сказав він того дня, — що нові члени Альянсу можуть зробити його сильнішим». Звичайно, було б цікаво дізнатися, що сьогодні вони думають про цю примітивну карту, яка поширюється в Інтернеті й видає добровільне приєднання цих країн до НАТО за агресивні маневри відносно Росії. При цьому чимало експертів ще 1995 року висловлювали припущення, що події, які відбувалися в Чечні, де Росія вела жорстоку боротьбу проти тамтешніх мешканців, стали додатковим приводом для вступу колишніх країн радянського блоку до Північноатлантичного альянсу.

Чому вибір колишніх країн — членів Варшавського договору на користь Заходу здавався тоді абсолютно зрозумілим? Відповідь лежить на поверхні — для країн Сходу природніше рівнятися на Захід з огляду на те, що відбувається в Росії. Італійські експерти наводять одну цитату: «Росія переживає один із найскладніших періодів своєї багатовікової історії. Ймовірно, вперше за останні 200–300 років вона серйозно ризикує опинитися серед країн другого або третього порядку». Цей жорсткий аналіз містився на сайті російського уряду, який на той час очолював Володимир Путін. Проте, ставши президентом, він заявляв: «Співпраця з НАТО — це єдиний можливий шлях». Італійський саміт НАТО, який відбувся у травні 2002 року, тоді завершився формуванням Ради НАТО-Росія, в якому Москва фактично ставала партнером 19 країн — членів Атлантичного договору через 12 років після їхнього приєднання.

«НАЙВДАЛІШІ» ВИТВОРИ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ОДНОЧАСНО Є Й ФАЛЬШИВКОЮ, І ПРАВДОЮ, АДЖЕ ВАЖКО ЗАПЕРЕЧУВАТИ АКТУАЛЬНІ КОРДОНИ НАТО. ПРОТЕ КОЛИ ЦЕ ІНТЕПРЕТУЄТЬСЯ ЯК ЗАГРОЗА, ТО ТАКИЙ КУТ ПОДАЧІ СХОЖИЙ НА ВІДВЕРТЕ ШАХРАЙСТВО

Атмосфера сприяла фантастичним геополітичним проекціям, подейкували навіть про приєднання Росії до ЄС, який сьогодні є мішенню її пропаганди. 2004 року на хвилі нормалізації відносин із Заходом ще шість країн, колишніх держав-сателітів Москви: Болгарія, Румунія, Естонія, Литва, Латвія, Словенія і Словаччина — приєдналися до НАТО.

Проте карта, яка начебто демонструє експансію НАТО, з'явилася більше десяти років тому, коли й сама Росія декларувала бажання співпрацювати з Північноатлантичним альянсом. Як це буває з «шедеврами пропаганди», вони одночасно є й фальшивками, і правдою, адже ніхто не може заперечувати, що представлена карта відображає актуальні кордони НАТО. Однак коли це інтерпретується як загроза, що сьогодні роблять російські пропагандисти, то це, погодьтеся, скидається на відверте шахрайство.

Підготував Вадим КОВАЛЬОВ

ВСТУП УКРАЇНИ В НАТО НА СЬОГОДНІ ПІДТРИМУЄ МАЙЖЕ ПОЛОВИНА НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Якби нині відбувся референдум про вступ у НАТО, то українці його активно підтримали б. Таке переконання висловила директор Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва Ірина Бекешкіна, повідомляє Укрінформ.

«Усі соціологічні опитування свідчать: якщо такий референдум відбудеться, то його буде виграно. Та ще й із досить солідним рахунком. Вступ України в НАТО нині підтримує половина населення. Приблизно 30% не підтримує. Але якщо вести мову про референдум, то там «за» — 75%, за нашими опитуваннями», — сказала Ірина Бекешкіна.

Вона додала, що ті, котрі проти членства в НАТО, на цей референдум просто не підуть. А серед тих, що підуть, прихильників НАТО «зашкалює» за 90%, бо вони активні, з ентузіазмом підуть і проголосують».

Водночас соціолог нагадала, що реально питання щодо членства в НАТО перед Україною тепер не стоїть. Просто це суперечить статутові Альянсу: у нашій країні йде війна, хоча офіційно в нас АТО. І навіть якби щось змінилося в статуті, країни НАТО не досягли б у цьому питанні консенсусу, що є обов'язковим під час ухвалення рішення.

«Демонстрація позитивного ставлення нашого населення до НАТО дуже важлива. Особливо порівняно з тим, що майже всі роки незалежності України ставлення нашого населення до членства в НАТО було негативним, люди віддавали перевагу нейтральному статусу. Тепер ситуація змінилася, і це демонстрація позиції українських громадян. А це дуже важливо», — наголосила Ірина Бекешкіна.

За результатами опитування, проведеного Центром Разумкова спільно з фондом «Демократична ініціатива» наприкінці грудня 2016 року, більшість українців — прибічники вступу до НАТО. Якщо брати до уваги всіх потенційних учасників референдуму, то за висловилися б 47,4%, проти — 33,2%, не визначилися — 19,4%

Український футболіст та волонтер Роман Зозуля

Іспанський «Бетіс» підтримав нападника Романа Зозулю

«МИ ВСІ — ЗОЗУЛЯ!»

ТРИЗУБ НА ФУТБОЛЦІ ФОРВАРДА РОМАНА ЗОЗУЛІ СТАВ ЯБЛУКОМ РОЗБРАТУ СЕРЕД УБОЛІВАЛЬНИКІВ «РАЙО ВАЛЬЄКАНО» ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ Й ПРИВОДОМ ДЛЯ ЩЕ ОДНІЄЇ РОЗМОВИ ПРО НЕБЕЗПЕКУ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

«Ви тут небажаний!» — із такими плакатами прийшли ультрас на стадіон у Севільї та безпідставно звинуватили в націоналізмі й підтримці нацистів (української армії, на хвилинку) українського футболіста та волонтера Романа Зозулю. Подія мала значний резонанс у міжнародній пресі. Пересторога тим більша, що схожі факти непоодинокі. З певним напруженням до всього українського доводиться стикатися, наприклад, нашим співвітчизникам, які подорожують Європою. Однак, аби бути об'єктивними, надамо із цього приводу слово самим європейцям

Попри деякий песимізм стосовно пересічного європейця, останнім часом в інформаційній сфері Західної Європи відбулися знакові події на рівні спеціальних державних служб та неурядових організацій. Зокрема, Центр аналізу європейської політики (CEPA, Польща) спільно з Legatum Insisitute (Лондон) чи не вперше комплексно поглянули на проблему російської інформаційної війни проти європейських країн. Експерти зазначають, що, на відміну від радянської пропаганди, сьогоднішні методи російської інформаційної війни не передбачають грубого нав'язування кремлівських цілей. Вони заточені на спантеличення та відволікання уваги. РФ прагне витравити з населення євроатлантичні цінності, аби збільшити свій вплив. Кремль маніпулює етнічними, регіональними, соціальними та історичними суперечностями й підтримує антисистемні рухи, намагаючись легітимізувати їх.

УКРАЇНСЬКА КРИЗА ВПЕРШЕ ПРИВЕРНУЛА УВАГУ ЗАХОДУ ДО ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ РОСІЇ, ХОЧА ВОНА ПОЧАЛАСЯ ЗАДОВГО. ЇЇ БУЛО ДЕТАЛЬНО ЗРЕЖИСОВАНО, РЕТЕЛЬНО СПРЯМОВАНО, ЩЕДРО ПРОФІНАНСОВАНО Й ПРОФЕСІЙНО ЗДІЙСНЕНО

Українська криза вперше привернула увагу Заходу до значення інформаційної кампанії Росії, хоча дезінформаційна кампанія Кремля почалася задовго до неї. Її було детально зрежисовано, ретельно спрямовано, щедро профінансовано й професійно здійснено. Водночас, на думку експертів, опір із боку ЄС був малоефективним: «Хоча Захід має військову та економічну перевагу перед Росією, йому не вистачає такого ж рівня зосередженості або контролю. Західна демократія не застосовує й не застосовуватиме до медіа стільки влади, як Росія».

Нещодавно різкі оцінки кремлівській пропагандистській машині прозвучали у військових колах Європи. У перетворенні «дезінформації на зброю» та в «регулярній брехні», які спрямовано на підрив демократії, звинуватив Росію міністр оборони Великобританії Майкл Феллон. За його словами, Кремль здійснює цілеспрямовану кампанію з дестабілізації Заходу. У відповідь на цю загрозу міністр очікує активніших дій із боку НАТО. Він зазначив, що слід притягти до відповідальності ті самі сумнозвісні телеканали Sputnik і Russia Today.

Міністр оборони Великобританії попередив, що Кремль спробує втрутитися у вересневі вибори в бундестаг ФРН, як він уже це зробив під час парламентських виборів у Чорногорії в жовтні 2016 року й під час нідерландського референдуму про асоціацію ЄС та України у квітні 2016-го.

«Росія прагне розширити сферу свого впливу, послабити Північноатлантичний альянс. Це підриває національну безпеку цілої низки союзників і міжнародну систему, що ґрунтується на правилах. У зв'язку з цим у наших інтересах і в інтересах Європи залишити сильні позиції НАТО, стримати Росію й відрадити її від руху вибраним курсом», — зазначив Майкл Феллон.

РФ ПРАГНЕ ВИТРАВИТИ З НАСЕЛЕННЯ ЄВРОАТЛАНТИЧНІ ЦІННОСТІ, АБИ ЗБІЛЬШИТИ СВІЙ ВПЛИВ. КРЕМЛЬ МАНІПУЛЮЄ ЕТНІЧНИМИ, РЕГІОНАЛЬНИМИ, СОЦІАЛЬНИМИ ТА ІСТОРИЧНИМИ СУПЕРЕЧНОСТЯМИ Й ПІДТРИМУЄ АНТИСИСТЕМНІ РУХИ, НАМАГАЮЧИСЬ ЛЕГІТИМІЗУВАТИ ЇХ

Повертаючись до інциденту з Романом Зозулею, варто зазначити, що, на противагу вболівальникам, гравці іспанського «Бетісу» підтримали українського футболіста (і гравці збірної України, і її тренер Андрій Шевченко та багато інших відомих у спортивному світі особистостей. — Авт.). На офіційному сайті команди розміщено заяву, у якій, зокрема, сказано: «Усі повинні подумати про те, як легко завдати шкоди без причини. Висловлюємо нашу абсолютну підтримку Роману та його сім'ї. Ми всі — Зозуля!»

Такій солідарності нашому співвітчизнику та, зрештою, Україні загалом, можна порадіти. І все ж… Попри те що конфлікт на публічному рівні залагоджено, симптоми російського фейкового впливу дедалі очевидніші.

Руслан ТКАЧУК

Галина Аккерман

Галина Аккерман, письменниця, історик, попри те, що живе в Парижі, уважно стежила за подіями в Україні та Росії ще задовго до російської агресії. У своїй книжці «На захисті свободи» вже 2007 року устами правозахисниці Олени Боннер (дружини академіка Андрія Сахарова) вона недвозначно попереджала світ про те, що «ми стаємо свідками швидкої фашизації російського суспільства». На жаль, тоді голос цих жінок не почули. Сьогодні багато в чому їхні оцінки видаються пророчими.

Авторові цих рядків удалося зв'язатись і поспілкуватися з Галиною, яка, як і раніше, докладає чимало зусиль у сфері захисту прав людини та є експертом у питаннях щодо Східної Європи.

— Російська інформаційна агресія значною мірою вплинула на судження європейців щодо подій в Україні, зокрема — анексії Криму. Чи можна спостерігати певну еволюцію громадської думки?

— Французи мало що знають про Крим. І багато хто вважає, що він був російським, тому що входив до складу Російської імперії. Також праві та крайні праві у Франції неодноразово заявляли, що приєднання Криму до Росії справедливе, бо такий вибір його жителів. Спростовувати це складно: по телебаченню дебати завжди короткі, можна тільки встигнути, як мантру, повторити свої аргументи.

Стосовно Донбасу все ще складніше. Багато європейців досі не розуміють, чому й кому вірити. Особливого бажання скасовувати санкції французи не мають, але політики (від правих до крайніх лівих, окрім деяких соціалістів) вірять, що в разі скасування санкцій можна відновити продаж нашої сільськогосподарської продукції в Росію, не розуміючи, що гроші в росіян уже не ті й що великого попиту ця продукція не матиме.

— Наскільки впливовими є інформаційні ресурси РФ або підконтрольні їм проекти в просторі Європи?

— ЗМІ Росії досить впливові, особливо телеканали Sputnik і Russia Today. Але головне в тому, що проросійські агенти впливу або їхні щирі симпатики «пронизали» багатьох у нашому суспільстві. У таких умовах російським ЗМІ й тролям залишається тільки служити резонатором для подібних поглядів.

— Що заважає європейцям побачити об'єктивну картину на Донбасі?

— Що саме відбувається на Донбасі, французам побачити важко, адже медійний простір засмічено вкиданнями та фантазіями. Люди не знають, чому вірити. Для того, щоб вірити, потрібно вибрати свою позицію та мати якісь знання. Ані цих знань, ані чітких поглядів у багатьох немає. Запитайте в Україні в людей, що відбувається в Лівії. Хто, крім експертів, на цьому знається? На жаль, так само з Україною у Франції...

Фрегат «Гетьман Сагайдачний»

СТАЄМО НА ДОКОВИЙ РЕМОНТ

ОКРІМ ФЛАГМАНСЬКОГО КОРАБЛЯ ВМС ЗС УКРАЇНИ, ПОТОЧНОГО РОКУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ БУДЕ ВІДРЕМОНТОВАНО ЩЕ П'ЯТЬ КОРАБЛІВ І СУДЕН

У Військово-Морських Силах Збройних Сил України тривають роботи з відновлення технічної готовності корабельного складу та суден забезпечення. Із Державного бюджету заплановано виділити на виконання цього завдання близько 28 млн грн.

Уже на початку січня на сайті електронної системи державних закупівель ProZorro опубліковано тендерну документацію, що стосується докового ремонту фрегата «Гетьман Сагайдачний», артилерійського катера «Скадовськ», судна розмагнічування «Балта», навчального катера «Чигирин», а також морського водолазного бота «Нетішин».

Як повідомив начальник Управління експлуатації й судноремонту командування ВМС ЗС України капітан І рангу Володимир Шевченко, зокрема, на флагмані національного флоту судноремонтне підприємство, що виграє тендер, здійснить плановий доковий ремонт корабля, ремонт корпусних конструкцій надбудови, а також поточний і підтримувальний ремонт ракетно-артилерійського та мінноторпедного озброєння.

— Доковий ремонт цього корабля — це очищення, огляд і фарбування підводної частини його корпусу, донної арматури та цистерн, — зазначив капітан І рангу Володимир Шевченко. — Крім цього, ми плануємо здійснити поточний ремонт рулів, ліній валів та гребних гвинтів, а також інших пристроїв, систем, зброї й технічних засобів, ремонт яких не може бути виконано на плаву.

У ДЕРЖАВНОМУ БЮДЖЕТІ НА ВІДНОВЛЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ КОРАБЕЛЬНОГО СКЛАДУ ВМС ЗС УКРАЇНИ ЗАПЛАНОВАНО БЛИЗЬКО 28 МЛН ГРН

До речі, доковий ремонт флагмана триватиме не більше як чотири місяці.

Після закінчення ремонту заплановано контрольний вихід корабля «Гетьман Сагайдачний» у море для ходових випробувань головної енергетичної установки на різних режимах ходу.

Командувач Військово-Морських Сил Збройних Сил України віце-адмірал Ігор Воронченко:

«Цей рік оголошено роком Військово-Морських Сил, і збільшення корабельно-катерного складу є пріоритетним.

Водночас із введенням до бойового складу новітніх зразків кораблебудівної галузі України заплановано відновлення кораблів, які вийшли з анексованого Криму та потребують модернізації і ремонту. Важливим нововведенням на флоті поточного року стане створення власної сучасної майстерні для ремонту катерів водотоннажністю до п'ятисот тонн. Це дозволить здійснювати повний цикл ремонту від докування до швартових і ходових випробувань власними силами екіпажів, не виключаючи катери із компаній.

Цьогоріч буде продовжено фінансування будівництва корвета для українського флоту. На даний час уже опрацьовано та затверджено державне оборонне замовлення, що передбачає виділення ресурсного забезпечення під держгарантування».

Своєю чергою артилерійський катер «Скадовськ» пройде доковий ремонт, найімовірніше, на причальній стінці в пункті постійної дислокації. Це, на думку флотського командування, значно здешевить вартість усіх заходів і дасть змогу акумулювати кошти на додаткові роботи. Усього ж заплановано близько 3 млн грн.

Що ж стосується водолазного судна «Нетішин», то на його оновлення поточного року буде виділено близько 6 млн грн. Цієї суми, за розрахунками Управління експлуатації й судноремонту командування ВМС ЗС України, практично вистачить на повну заміну обшивки підводної частини зовнішнього корпусу, здійснення ремонту валопроводу, рульового пристрою, а також водолазного комплексу. Крім цього, заплановано роботи, пов'язані із заміною застарілих та установкою додатково нових зразків водолазного озброєння, а також із підвищенням живучості й безпеки, надійності експлуатації та використання наявних на борту технічних засобів.

— Більше як у 3 млн грн обійдеться ремонт навчального катера «Чигирин», — повідомив капітан І рангу Володимир Шевченко. — Зокрема один головний двигун судноремонтникам належить «оживити», а в іншого — відновити роботу паливної системи. Польське походження агрегатів зовсім не бентежить фахівців. Протягом останніх двох років на катерах цього проекту «Нова Каховка» та «Сміла» успішно відремонтовано головні й допоміжні двигуни, валопроводи й донну арматуру.

Євгеній СИЛКІН

«ФЛОТСЬКІ АРТИЛЕРИСТИ ЗНИЩИЛИ ДЕСАНТНІ КОРАБЛІ ПРОТИВНИКА»

У межах комплексу тактичних навчань та тренувань, які проводяться у Військово-Морських Силах, кораблі та судна відпрацювали низку завдань у північно-західній частині Чорного моря. Не менш важливі завдання стояли і перед підрозділами артилерії берегових військ національного флоту та морської піхоти.

Загальна картина навчань свідчить про те, що сили національного флоту готуються реагувати на будь-які загрози з боку агресора.

Яскравим прикладом професійності та ефективності різнорідних сил, які брали участь у навчаннях, став епізод, коли військовослужбовці запобігли умовній висадці десанту противника. Так, відповідно до сценарію навчань флотські артилеристи здійснили багатокілометровий марш у заданий район, де у складі об'єднаної тактичної групи зайняли оборону з метою відбиття нападу з морського напрямку. В епізоді була задіяна гарматно-артилерійська батарея, яка виконала стрільбу із закритих вогневих позицій, одночасно в морі корабельна група «знищила» надводні цілі, провела мінно-загороджувальні дії, а також убезпечувала цивільне судноплавство в районі маневрів.

Варто сказати, що досвід бойових дій у районі АТО показав — артилерію не можна залишати без захисту, тому її завжди супроводжували групи морської піхоти, які здійснювали прикриття та охорону як під час маршу, так і безпосередньо на вогневих позиціях. Окрім цього, українські морпіхи взяли під контроль головні транспортні магістралі, важливі об'єкти інфраструктури з метою забезпечення протидиверсійної оборони.

Гарматно-артилерійська батарея під час навчання виконала стрільбу із закритих вогневих позицій

Умовний противник — група десантних кораблів. За словами артилеристів, робота по морських цілях є дуже специфічною та складною.

— Ми не завжди можемо спостерігати нашу ціль візуально, також туман або використання засобів маскування (задимлення) ускладнює артилерійську стрільбу по морських цілях. Тут потрібно швидко проводити розрахунки, оперативно реагувати на зміну обстановки. Тим більше що корабель постійно рухається, він не обмежений у маневруванні, — говорить старший офіцер батареї старший лейтенант Віталій Марков.

У своїй роботі артилеристи використовують сучасні засоби забезпечення стрільби — планшети із спеціалізованим програмним забезпеченням для виконання розрахунків. Однак усі вони дублюються за допомогою класичних методів та приладів. Таким чином українські воїни готові діяти й у разі застосовування противником засобів радіоелектронної боротьби.

Також під час навчань була налагоджена тісна взаємодія та постійний обмін інформацією між кораблями, артилерійською групою та гелікоптерами морської авіаційної бригади.

Після того як морську ціль було успішно уражено, флотські артилеристи швидко згорнули гармати для передислокації. Цей елемент також було оцінено командуванням бригади та флоту, адже швидко змінити позицію не менш важливо, ніж здійснити постріл.

— Сьогодні нашим бойовим розрахункам потрібно майже вдвічі менше часу, щоб зайняти або залишити позицію, ніж це визначено нормами, ми чудово розуміємо, що в реальному бою кожна секунда — на вагу золота, — додав старший лейтенант Віталій Марков.

Олександр ЗАВТОНОВ

ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СИНДРОМ — МІНА УПОВІЛЬНЕНОЇ ДІЇ

ОСНОВНІ ЙОГО СИМПТОМИ: ПОРУШЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЇ УВАГИ, РИТМУ СНУ І НЕСПАННЯ, ГІПЕРЗБУДЖУВАНІСТЬ, САМОІЗОЛЯЦІЯ, НАВ'ЯЗЛИВІ СПОГАДИ І ДУМКИ, НІЧНІ КОШМАРИ, ЗАСМУЧЕННЯ АБО ГНІВ...

Участь в АТО для військовослужбовців — це неабияке психологічне випробування. Багато воїнів відчувають важкі душевні переживання в боях і складних польових умовах, в яких їм доводиться жити. Актуальною є проблема пошуку ними свого «нового місця» в соціумі. Психологи громадської організації «Реабілітаційний центр святого Павла» вирішують питання соціально-психологічної адаптації ветеранів АТО та допомагають їм повернутися до мирного життя

— Психологічна допомога — це комплекс заходів, де фахівець може зрозуміти, в якому стані знаходиться військовослужбовець і запропонувати спеціальні вправи, методи опрацювання травматичного досвіду, — розповідає керівник волонтерської психологічної служби Одеси Катерина Реброва. — Завдання такої роботи — допомогти ветеранам АТО пережити наслідки стресу і психотравми, зміцнити сім'ї, почати новий етап у професійному житті. На жаль, в нашій країні немає культури звернення до психологів. Доводиться долати недовіру і розвіювати міфи, пояснюючи, що психолог працює з психічно здоровими людьми, тільки за їхнього бажання і готовності до змін. Правила спілкування і регламент обумовлюються на першій зустрічі.

Зрозуміло, що боєць повертається із зони бойових дій іншою людиною, яка пережила новий, часто екстремальний для себе досвід. Для багатьох з тих, хто зустрічався з психологами, було важливо зрозуміти, що особливості їхньої поведінки та сприйняття після участі в бойових діях — це нормальна реакція на незвичайні обставини. Таке розуміння дає людині підтримку, дозволяє прийняти себе такою, якою вона є. Знадобиться час, власні зусилля, підтримка близьких, побратимів і суспільства, щоб повернуться до мирного життя.

За словами Катерини Ребрової, індивідуальне консультування і психотерапія здійснюються за запитом атовця або члена його сім'ї. Групова форма роботи з ветеранами ведеться за кількома напрямками. Це реадаптація атовців у мікросоціум — гармонізація сімейних і родинних відносин, перегляд і формування життєвих цілей і цінностей на етапі повернення із зони бойових дій до мирного життя, розвиток стресостійкості, навичок саморегуляції, впевненості в собі, побудова життєвого плану і конкретних планів дій.

Офіцер душевного здоров'я Ізраїлю Моті Пікельнер:
«Посттравматичний синдром — міна уповільненої дії. Може дати про себе знати через п'ять, десять і навіть п'ятнадцять років. Тому важливо втручатися відразу при виникненні гострої стресової реакції»

Крім того, діє група підтримки для матерів, дружин, дітей із сімей ветеранів АТО, де учасники спілкуються, розповідають про актуальні проблеми і за допомогою арт-засобів отримують ресурси для їхнього вирішення. З особливою радістю ветерани, їхні дружини і діти відвідують заняття з іпотерапії, що стало можливим завдяки волонтерській ініціативи кінного клубу «Айвенго».

Варто зазначити, що посттравматичний стресовий синдром настає не у всіх учасників АТО, виникає він, як правило, після важкої події у разі неготовності людини впоратися з цим досвідом. За статистикою, до нього схильні 25 відсотків людей. Основні симптоми ПТСР: порушення концентрації уваги, ритму сну і неспання, гіперзбудливість, постійне посилення емоцій до межі, оніміння — відсутність емоційного діапазону, самоізоляція, нав'язливі спогади і думки-флешбеки, нічні кошмари, переоцінка цінностей — невпевненість у власних переконаннях, у тому, що люди здатні вас розуміти, почуття самотності, засмучення або гнів, викликані відчуттям, що вас нібито зрадили.

До речі, **в центрі психологічної служби, який знаходиться в Одесі за адресою Пастера, 17, проводиться безкоштовний курс психотерапії, тренінгові та навчальні заняття.**

Нерідко ветерани АТО не діляться своїми переживаннями з дружинами і матерями, намагаючись уберегти їх від того болю, якого зазнали самі. Звернутися по допомогу до фахівця спонукають рекомендації побратимів.

Варто зазначити, що військовим не завжди потрібна допомога фахівця. Лише тоді, коли людина не може самостійно впоратися з труднощами.

— Якщо атовець самотужки не здатен подолати психологічні проблеми і не хоче звертатися по допомогу до фахівця, то близькі мають оцінити, чи вистачить у них терпіння і сил для допомоги йому і підтримки, аби той відчув, що потрібен родині, і його потрібно прийняти разом з новими поглядами, проблемами, страхами... Потрібно дати час для адаптації, — зазначає Катерина Реброва. — Ось що пише мені один боєць: «По поверненні додому з війни розумієш, що ти вже інший, і ті, кого ти називав близькими, друзями, вони теж уже інші... І тому легше залишитися наодинці з собою...» Тож якщо атовець не хоче йти до психолога, то, можливо, йому зможуть допомогти його побратими, які вже змогли подолати такі ж психологічні проблеми.

Наталія ЗАДВЕРНЯК

«6 П» — ПІДІЙДИ, ПІДТРИМАЙ, ПАМ'ЯТАЙ, ПОРАДЬ, ПОТУРБУЙСЯ, ПЕРЕДАЙ

ЦЕ СВОЄРІДНА ШПАРГАЛКА, ЯКА В РЕАЛЬНОМУ БОЮ МОЖЕ ДОПОМОГТИ КОМАНДИРУ УНИКНУТИ БАГАТЬОХ ПРОБЛЕМ

Військовий психолог з Республіки Хорватія Зоран Комар спілкується з українськими офіцерами

На базі Навчального центру Військово-Морських Сил Збройних Сил України тривають курси «Психічна стійкість воїна», що проводяться за підтримки канадського фонду Stabilization Support Services. Даний проект покликаний навчити командирів працювати з особовим складом та надавати психологічну допомогу в кризових ситуаціях, проводити соціальну адаптацію військовослужбовців після їх повернення із зони конфлікту.

Навчають закордонному досвіду військовий психолог з Республіки Хорватія полковник у відставці Зоран Комар та український кризовий психолог Катерина Фастовець.

— Мій досвід роботи з представниками Збройних Сил України є дуже позитивним, — зазначив Зоран Комар. — Потенціал тих, з ким мені пощастило працювати, чималий, тому ми лише доповнюємо ті знання, якими вони вже володіють. Головною метою є ознайомлення з конкретним хорватським військовим досвідом у цьому напрямку. Важливо, що програма не переобтяжена теорією і містить багато практичних елементів та вправ. Ми спрямовували нашу роботу таким чином, щоб наші слухачі в подальшому могли самі проводити такі тренінги.

За словами Катерини Фастовець програма курсу охоплює широкий тематичний спектр і розподілена на п'ять блоків. Перший блок присвячено психологічним операціям, ролі та місцю військової психології в сучасній армії, роботі з особовим складом. Другий — психологічній бойовій підготовці. Третій блок навчає профілактиці та боротьбі з бойовим стресом. Під час четвертого блоку увагу слухачів зосереджують на подоланні посттравматичного стану та профілактиці суїцидальної поведінки, а завершується курс освоєнням методів консультування та комунікації.

— Теорію ми відразу відпрацьовуємо під час практичних вправ, моделюємо різні ситуації, — говорить Катерина Фастовець. — В основу курсу покладено хорватський, ізраїльський досвід, який в багатьох питаннях запозичується у США. Також були внесені певні корективи з огляду на специфіку служби в ЗС України та реалії нашого суспільства.

Як відзначають самі слухачі, одним з найцікавіших етапів курсу є навчання першої психологічної допомоги на полі бою. Зокрема українські військовослужбовці навчилися техніці аналізу стресу та методам його подолання. Наприклад, правила першої медичної допомоги «6 П» — підійди *(знайди в собі сили звернутися до потерпілого, назви власне ім'я)*, підтримай *(знайди безпечне місце і відведи потерпілого до нього, від'єднай магазин, розряди зброю та постав поруч)*, пам'ятай *(звертайся за ім'ям, запитай, що сталось, допоможи зорієнтуватись)*, порадь (сприяй виявленню емоцій, заспокой), потурбуйся *(з'ясуй потреби, запропонуй воду, ковдру, вислухай)*, передай *(передай потерпілого психологам або медикам)*.

«6 П» — це така собі шпаргалка, яка в реальному бою може допомогти командиру уникнути багатьох непередбачуваних проблем. Або навчити правильно діяти в разі виникнення у військовослужбовця таких негативних психічних реакцій, як істерика, паніка, агресія та ступор.

Олександр ЗАВТОНОВ

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Сьогодні передовим досвідом у питаннях соціалізації та психологічної допомоги військовим володіють США та Ізраїль. Реабілітація для військовослужбовців є безоплатною та надається за державними програмами. Зокрема в Ізраїлі терапія поділена на кілька етапів: медикаментозне лікування, психологічна допомога, сімейна терапія та лікування фізичних проблем. Така терапія надається будь-якому військовослужбовцю на базі державних закладів охорони здоров'я та за кошти державного бюджету.

Також до програм реабілітації Ізраїлю та США входить забезпечення подальшого працевлаштування військовослужбовців та надання їм юридичного супроводу. Держави витрачають на реалізацію програм з реабілітації військовослужбовців значні кошти. Наприклад, для боротьби з наслідками війни в Іраку та Афганістані уряд США виділив кошти на відкриття по всій країні 150 госпіталів та 600 клінік з метою реалізації програм з лікування та реабілітації поранених.

«НАШІ ВІЙСЬКОВІ ЗАСЛУГОВУЮТЬ НА ТЕ, АБИ ШРАМИ ЇХ ПРИКРАШАЛИ, А НЕ ВИКЛИКАЛИ СПІВЧУТТЯ»

Ростислав Валіхновський — заслужений лікар України, лікар-хірург вищої категорії, кандидат медичних наук, віце-президент Всеукраїнської асоціації пластичних реконструктивних і естетичних хірургів, лауреат премії «Людина року-2015»

У ЛЬВОВІ НА БАЗІ КЛІНІКИ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ ТА СТОМАТОЛОГІЇ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОГО КЛІНІЧНОГО ЦЕНТРУ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ ЛІКАР-ХІРУРГ ВИЩОЇ КАТЕГОРІЇ РОСТИСЛАВ ВАЛІХНОВСЬКИЙ З КОЛЕГАМИ ПРОВЕЛИ РЕКОНСТРУКТИВНІ ОПЕРАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ЯКІ ОТРИМАЛИ ПОРАНЕННЯ В БОЯХ З РОСІЙСЬКИМИ ОКУПАНТАМИ НА ДОНБАСІ

— Надаю допомогу пораненим бійцям на безоплатній основі від початку агресії сусідньої держави, адже наші військові заслуговують на те, аби шрами їх прикрашали, а не викликали співчуття, — говорить Ростислав Любомирович.

Лікар переконаний, що тільки об'єднаними зусиллями можна допомогти пораненим повернутися до повноцінного життя, бо мало хто з військових може дозволити собі пластичну хірургію.

Також медик-волонтер сказав, що в Івано-Франківську допомоги пластичних хірургів потребують іще 35 бійців — учасників антитерористичної операції.

— У Львові, я думаю, ми також допоможемо не меншій кількості атовців, адже готові виконувати 10–12 складних хірургічних втручань на день, — зазначив він.

За словами начальника відділення щелепно-лицевої хірургії клініки щелепно-лицевої хірургії та стоматології підполковника медичної служби Ігоря Бурачка, вогнепальна травма — складний комплекс функціонально-анатомічних порушень, що не обмежуються місцем самої рани, а супроводжуються загальною реакцією організму. Це шок, гостре місцеве і загальне недогрів'я тощо.

— Саме тому на першому етапі важливо якнайшвидше надати пораненому кваліфіковану та спеціалізовану медичну допомогу. На відміну від побутових травм вони заживають важче. І лише після цього настає черга відновного та реконструктивного лікування, — сказав він.

Після ознайомлення з історіями поранень та процесом їхнього лікування військові медики та пластичний хірург визначили трьох пацієнтів.

Відтак одному з них було проведено пластику кісток обличчя (реконструктивна риносептопластика), другому — видалення рубцевої деформації обличчя, а третьому зроблено пластику дефекту м'яких тканин передпліччя. Операції тривали від сорока хвилин до трьох з половиною годин залежно від складності.

Слід додати, що після низки консультацій Ростислав Валіхновський запропонував ще шістьом учасникам АТО пройти курс лікування на базі його приватної клініки.

Віталій ІВАНОВ

Учасник АТО Роман В.

Улітку 2014 року під час нападу російських окупантів на блокпост він отримав кульове поранення щелепи та осколкові поранення нижніх кінцівок. Переніс кілька операцій.

— Тоді мені лікарі провели остеосинтез щелепи, тобто склали та скріпили уламки, правда, для цього їм довелося розітнути м'які тканини в місці перелому. Після того як усе зажило, я помітив, що рубець не лише стягнув шкіру навколо себе, а й спричиняв певний дискомфорт, передусім постраждали м'язи обличчя та шиї. І от за два роки мені повідомили, що можу позбутися цього рубця. Я, звісно ж, погодився і не шкодую. Після операції почуваюся набагато краще.

Учасник АТО Альберт К.

— Дуже вже дошкуляли ворожі гармаші — декілька днів безбожно гатили по нас. Тож якось із хлопцями вирішили сходити до них «у гості» та трохи заспокоїти. Ну от, значить, вибрали якось слушний момент і гайнули через лінію розмежування… Нас там точно ніхто не чекав. Одним словом — дійшло до рукопашної. Тоді ворог прикладом і «порихтував» мені обличчя так, що я втратив свідомість від болю. Добре що товариші були поруч і «шахтарів» прибрали, а мене дотягли на плечах додому. Ворожу гармату ми знищили…

З часом кості зрослися, але не зовсім вдало — стало важко дихати, дошкуляли нежить та інші супутні негаразди. Попри це та не надто привабливий вигляд, Альберт продовжував бити ворога, допоки не отримав важке поранення, після якого його комісували з військової служби.

За словами бійця, на операцію до пластичного хірурга потрапив завдяки Тетяні Мохначовій з Львівського центру надання послуг учасникам бойових дій.

— Вона мене знайшла в іншому місті та повідомила, що є можливість прооперуватися. Погодився без вагань. Набряк зійде, і буду, як сказали лікарі, наче Ален Делон. Вірю їм, бо вони ж фахівці, — з оптимізмом говорить Альберт.

«МЕНІ ЛІКАРІ СКАЗАЛИ, ЩО ЯКБИ НЕ ВИ З НЕОБХІДНИМИ ЛІКАМИ, ТО Я Б НЕ ВИЖИВ…»

БАГАТО НАШИХ БІЙЦІВ ВДЯЧНІ ОДЕСЬКОМУ ВОЛОНТЕРУ АНДРІЮ ТАНЦЮРІ ТА ЙОГО ОДНОДУМЦЯМ ЗА ДОПОМОГУ В ОДУЖАННІ

— Я знаю, що ви допомагаєте ліками. У нас тут хлопець із важким пораненням ноги, можлива ампутація. Урятувати ногу можна, але терміново потрібен дорогий препарат. Термін — до завтра…

З таким проханням 2014 року звернувся до Андрія Танцюри судинний хірург Ігор Самарський. Із цих слів, напевно, і почалося волонтерство цього чоловіка у Військово-медичному клінічному центрі Південного регіону.

До вечора на сторінці Facebook з'явився перший пост із проханням допомогти бійцю. Кілька хвилин — і перша відповідь. Іще трохи часу — і кошти на дві ампули препарату по 300 доларів за кожну було зібрано!

— Через п'ять днів історія повторилася. Знову потрібні були ліки. Написав — і дістав миттєву реакцію небайдужих громадян. Так удалося врятувати хлопцеві ногу. До речі, звати бійця Олександр Кравченко. Він, так би мовити, мій первісток. Відтоді все й почалося, — пригадує Андрій.

Борти з пораненими Андрій зустрічає з 1 січня 2015 року. Це була його ініціатива. І він переконався: якщо люди знатимуть про ці борти, то неодмінно прийдуть із допомогою, завдяки якій удається впоратися з потребами бійців.

— «Мені лікарі сказали, що якби не ви з необхідними ліками, то я б не вижив…» — це слова хлопчини в інвалідному візку, якому зробили операцію на нозі. Заради таких слів варто не опускати руки, навіть коли дуже важко, — говорить волонтер.

А ще він пригадує бійця, якого доправили у вкрай важкому стані. За день на його лікування йшло препаратів приблизно на тисячу доларів. Віру в те, що він одужає, утрачали навіть найбільші оптимісти. А він одужав…

Іще кілька врятованих життів на рахунку волонтерів після холодної зими 2015 року. Лікували пневмонію. На одну людину потрібно було ліків на 70 тис. грн.

12 операцій, два роки в госпіталі. І весь цей час поруч із бійцем, який потрапив з Іловайського котла на лікарняне ліжко, були наші волонтери. Важко давалося лікування, а необхідні препарати були дорогі, та ще й тільки оригінали. Проте бійця таки поставили на ноги.

Варто зазначити, що чимала допомога надходить від українських діаспор, зокрема з Німеччини, Чехії, Швейцарії, Канади, Америки. Наприклад, днями в шпиталь передали препарат для торакальної хірургії, на який кошти переказав Фонд українців у Берні (Швейцарія).

Волонтер Андрій Танцюра

Андрій Танцюра сприяє вирішенню питання закупівлі ліків практично у всіх відділеннях. Проте найбільше він опікується відділенням реанімації як одним із найважчих. Без оперативності тут ніяк не обійтися.

— І коли постає питання «золотої години» в реанімації — часу, коли долю людського життя вирішують хвилини, на допомогу приходять волонтери, які можуть купити необхідні ліки протягом найкоротшого часу, — каже Андрій Танцюра.

У неділю вранці — телефонний дзвінок. «Пацана втрачаємо! Потрібен дуже дорогий препарат! У нього опік легенів!» Миттєва реакція волонтерів, і як результат — урятоване життя.

Найважче, на думку Андрія, навчитися абстрагуватися, надто коли приходять борти з пораненими. Волонтери не мають часу пропускати крізь себе їхній біль, так вони не допоможуть, а, можливо, навіть навпаки. Треба все сприймати з позиції лікаря й тверезо оцінювати ситуацію. Інакше можна дуже швидко емоційно згоріти.

Андрій Танцюра постійно повторює: «Усе, що відбувається в госпіталі — це командна робота». Дівчата-волонтерки щодня чергують у волонтерській кімнаті. Вони одягають, узувають, годують наших героїв. Потік людей там безперервний. Кожен хоче, аби його вислухали. Адже не все вимірюється тільки грошима… Люди мають відчувати турботу. Багато в шпиталі самотніх…

Їх треба підтримати. Це не менш важливо. Бійці мають відчувати, що не марно ризикували життям і здоров'ям, що вони потрібні суспільству. І це відбувається через волонтерів. Ось така взаємомотивація.

Наталія ЗАДВЕРНЯК

ВОЛОНТЕР ІЗ НОРВЕГІЇ АРНСТЕЙН ТРАНОЙ:

«ЯКЩО НЕ ЗУПИНИТИ АГРЕСОРА НА ДОНБАСІ, ВІН МОЖЕ ПРИЙТИ Й ДО МОЄЇ КРАЇНИ»

ДО УКРАЇНИ ЦЬОГО НОРВЕЖЦЯ ПРИВЕЛО КОХАННЯ, А КОЛИ РОЗПОЧАЛАСЯ ВІЙНА, ВІН ЗІБРАВ ДВІ ВАЛІЗИ З ВІЙСЬКОВИМ СПОРЯДЖЕННЯМ І ПЕРЕДАВ ЙОГО НАШИМ БІЙЦЯМ. СЬОГОДНІ В РАЙОН АТО ЙДУТЬ ЦІЛІ ВАНТАЖІВКИ З ДОПОМОГОЮ ВІД АРНСТЕЙНА ТРАНОЯ ТА ЙОГО ДРУЗІВ

Уродженець старовинного міста Осло, за освітою маркетолог, Арнстейн Траной має власний бізнес у сфері інтернет-торгівлі. Три роки поспіль служив в Афганістані, тож знає про війну не з чужих слів. Створена ним група у соціальній мережі об'єднує нині спільноту небайдужих норвежців, які активно допомагають українським бійцям, підтримують родини загиблих воїнів та тих, хто живе під кулями на Донбасі.

— Арнстейне, розкажіть нашим читачам про власні враження, коли ви вперше приїхали до України.

— Вперше я приїхав до Києва на Різдво 2002 року. Визнаю, до вашої країни мене привело кохання (сміється) — в Києві жила моя дівчина.

З вікна таксі яке мчало мене з аеропорту, я вдивлявся у краєвиди вашого міста, обличчя людей. Було відчуття, що дивлюся кадри зі стрічки старого радянського фільму… Впало в око багато старих автомобілів на вулицях — «Лади», «Волги»… Для мене це була наче мандрівка у 80-ті роки минулого століття.

Відтоді минуло більше десяти років. Нині Київ вже інший — сучасний, європейський. Країна змінилася, проте люди для мене, попри всі біди, які припали на їхню долю, залишились такими ж приязними, щирими та гостинними. Зараз в мене тут багато друзів.

Зізнаюся, коли з телеекранів пролунали новини про війну в Україні, я був просто шокований. Донедавна ви жили спокійним і мирним життям, а зараз гинуть люди…

— Доводилось бачити війну раніше?

— Так, я бачив війну й всі біди від неї. По закінченні вишу мене зарахували до армійського резерву, згодом призвали на військову службу. Тож майже три роки я прослужив у підрозділі військово-цивільного співробітництва в Афганістані. Ми відбудовували зруйновані школи, допомагали цивільному населенню ремонтувати їхні оселі.

Я просто не зміг залишатись осторонь, коли до вас прийшла біда. Моя перша допомога вашій країні була доволі символічною — лише дві валізи з військовим спорядженням. Я маю бізнес у Норвегії — займаюся продажем військового екіпірування, тому зібрав усе, що міг: одяг, приціли, ліхтарі... Свою допомогу запропонував Олександру Буйволюку з танкового батальйону «Звіробій», який згодом став моїм другом. Потім створив у соціальній мережі «Групу підтримки України у Норвегії».

Ви знаєте, 2015 року на телеекранах нашої країни демонструвався серіал під назвою «Окуповані». В його сюжет було покладено ідею бестселера норвезького письменника Джо Несбопро про те, як змінилася б Норвегія у разі захоплення її Росією. Наша держава також на сході межує з РФ, тож хто знає, чи не опинимося ми незабаром у схожій ситуації? Всі розуміють:

Арнстейн Траной (по центру) вкотре навідався до бійців у район АТО з волонтерською допомогою. Січень, 2017 рік

якщо не зупинити агресора зараз, окупації можуть бути піддані й інші країни. А це неприпустимо…

— Допомога вашої групи вимірюється вже далеко не двома валізами, а цілими вантажівками. Хто вам допомагає в Норвегії?

— Спочатку ми направили до району АТО автомобілі швидкої допомоги. Згодом — вантажівку зі взуттям та продуктами для військових. Майже 160 пакунків з одягом відвезли до місцевих лікарень пораненим, а також дітям у дитячі будинки.

«НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ ХВОРУ ЖІНКУ, ЯКІЙ Я ПРИВІЗ ХОДУНКИ. ВОНА БУЛА ДУЖЕ ЦИМ ВРАЖЕНА, АДЖЕ В НЕЇ НАРЕШТІ З'ЯВИЛАСЯ МОЖЛИВІСТЬ ВПЕРШЕ ЗА ТРИВАЛИЙ ЧАС ВИЙТИ НА ВУЛИЦЮ…»

Проте чи не найбільше я пишаюся тим, що нам вдалося відправити дві вантажівки з медичним обладнанням до Дніпровської лікарні імені Мечникова. Надати таку допомогу допоміг госпіталь Норвегії.

Нині ми тісно співпрацюємо зі Спілкою ветеранів війни, учасників бойових дій міста Бучі. Перед новорічними святами дуже хотілося підтримати матеріально родини загиблих воїнів з цього містечка. Тож направили кошти, одяг, продовольчі товари, а дітей учасників АТО порадували новорічними подарунками.

— Вас із радістю та вдячністю згадують і мешканці Донбасу, яким ви надавали допомогу…

— Так, ще 2014 року разом із бійцями «Звіробою» ми розвозили місцевим воду, продукти. Ніколи не забуду хвору жінку, якій я привіз ходунки. Вона була дуже цим вражена, адже в неї нарешті з'явилася можливість вперше за тривалий час вийти на вулицю… Жінка дуже хвилювалася і весь час казала мені: «В мене немає грошей, я не зможу заплатити вам»… А я на це відповідав: «Це допомога від щирого серця…»

Важко було це бачити, я був дуже вражений. Розумію, що ми не зможемо змінити весь світ, проте взмозі змінитися самі і дарувати добро іншим…

— Розкажіть про ваші враження від поїздок у район АТО, адже ви там неодноразово бували.

— Хлопці, які мені зустрілися на війні, чесно скажу, здивували своїм віком — дорослі, зрілі, всі дуже приязні й привітні. Ми завжди багато розмовляємо, коли я приїжджаю.

Ніколи не забуду ніч у землянці на передньому краї. Ми довго розмовляли, хоча навкруги гриміли постріли... Також не забуду і вирази облич бійців, коли я привіз їм норвезьку військову форму. Це були армійські запаси нашої країни ще з 1939 року. Коли хлопці почали її примірювати, я був здивований, чому вони посміхаються і фотографуються. Згодом мені пояснили, що форма норвезького солдата зразка 1939 року для них — наче музейний експонат часів Другої світової. Давні кітелі, шинелі... Вони розбирали їх, як сувеніри на пам'ять.

Я подумав, що й собі слід мати щось на згадку, і взяв із собою гільзу. Згодом пожалкував про це — був затриманий в аеропорту (сміється)... Більше таких «сувенірів на згадку» не беру…

— Сподіваюся, що ви забудете про цю прикрість і обов'язково ще неодноразово відвідаєте Україну.

— Допомога людям та й просто дружні поїздки в район АТО дуже важливі як для хлопців на війні, так і для мене. Адже бійцям важливо знати, що вони не покинуті. Ви не побачите жодного мого фото з кимось із відомих політиків, проте з українськими бійцями фотографуюся залюбки. Бійцям на війні важко, тож під час наших зустрічей вони не почуваються забутими, і це вже добре.

Нещодавно мене запросили на навчальні збори танкового батальйону, які відбуватимуться у травні в Україні. Сподіваюся, приїду не сам, спробую залучити земляків — інструкторів зі стрільб, мінної справи.

Бесіду вела Тетяна МОРОЗ

«З ЛЮБОВ'Ю ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ В ДЕНЬ КОХАННЯ»

Своєрідну «валентинку» для військовослужбовців української армії підготували артисти Військово-музичного центру Сухопутних військ ЗС України.

— 14 лютого, на День святого Валентина, ми влаштуємо презентацію нової концертної програми «З любов'ю для військових в День кохання», — говорить начальник центру підполковник Олександр Шевчук. — Цей концерт присвятимо військовослужбовцям гарнізону, учасникам АТО, ветеранам військової служби та членам їхніх сімей. В програмі будуть як музичні, так і театрально-хореографічні та вокальні номери. Сама ідея — вивести на сцену кращі хореографічні колективи та провести виступ під акомпанемент військового духового оркестру — це новий етап нашої творчості.

Усього впродовж останніх двох років творчий колектив центру провів на Сході України понад 200 виїзних концертів. Окрім насолоди від пісенних подарунків, музиканти завжди дарують глядачам свій диск «Всі до бою!», багато пісень з якого вже відомі та охоче виконуються військовослужбовцями. Понад 1000 таких дисків вже знаходиться у військових частинах та підтримують бойовий дух бійців.

Олександр ПАРІЙ

Вояки УНР. Київ. 1918 рік

«ДО СИБІРУ ЇХ, КЛЯТИХ...»

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ СТОСУНКИ — ЦЕ БАГАТОВІКОВЕ ПЕРЕБУВАННЯ НАШОГО НАРОДУ В ЯРМІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ, ІСТОРІЯ ПОНЕВІРЯНЬ І ТРАГЕДІЙ, ШТУЧНО ВЛАШТОВАНІ ГОЛОДОМОРИ, ЯКІ ЗАНАПАСТИЛИ ДЕСЯТКИ МІЛЬЙОНІВ НАШИХ СПІВВІТЧИЗНИКІВ

Цією публікацією ми започатковуємо рубрику «Маловідомі сторінки історії», під якою висвітлюватимемо події, що відбувалися минулого століття в царині наших відносин, на конкретних фактах, підтверджених архівними документами, показуючи справжнє ставлення російських вождів до України

З березня 1917 року російський цар Микола ІІ відмовився від престолу. У Києві про це дізналися 13 березня з телеграми депутата російської держдуми Бубликова. Ця новина спричинила неабиякий резонанс у суспільстві — в багатьох великих містах відбулися масштабні демонстрації, учасники яких вимагали для України більше свободи — аж до повного відділення від Російської імперії. Зважаючи на настрої людей, було створено представницький орган нової демократичної української влади — Українську Центральну Раду (УЦР), головою якої обрали відомого історика Михайла Грушевського, який тільки-но повернувся із заслання. До її складу ввійшли представники політичних партій і груп, робітничих, військових, студентських організацій, духовенства, наукових та інших товариств і громад. Того ж дня УЦР відправила до Москви телеграму, в якій висловила сподівання на задоволення законних прав українського народу.

— Зважаючи на присутність на її теренах значної кількості російських військових підрозділів, Україна тоді утрималася від проголошення повної незалежності, — розповідає один із активних дослідників того періоду, автор кількох праць, у яких висвітлюється державотворення України у 20-х роках XX ст., Роман Круцик . — При цьому УЦР оприлюднила звернення до народу, закликавши українців підтримувати новий лад, зокрема відкривати українські школи, відновлювати діяльність «Просвіти» тощо. Водночас відбулися збори українських старшин і вояків, які обрали Тимчасову військову раду на чолі з полковником Глинським. Вона запропонувала Тимчасовому уряду видати акт щодо України на кшталт того, який отримала Фінляндія, після чого проголосила незалежність.

Українці, які проживали в Росії, теж не сиділи склавши руки. Так, українська громада Петрограда помістила у часопис «День» заяву, вимагаючи територіальної автономії для України, запровадження української мови у школах, звільнення із заслання галичан, зокрема, митрополита Андрея Шептицького. Всеукраїнський національний конгрес, скликаний Центральною Радою у квітні 1917-го, заявив про право нашого народу створити власну державу на всіх етнічних землях українців. Після цього Українська національна рада Петрограда, яка представляла ЦР у столиці Росії, подала Тимчасовому уряду проект об'єднання цих земель у соборну автономію. До речі, в цей час від українських громад різних земель надходили листи підтримки нової української влади та прохання про включення їх до складу України.

23 червня 1917 року УЦР проголосила І Універсал, у якому, зокрема, було сказано:

«Хай Україна буде вільною. Не відокремлюючись остаточно від Росії, і не розриваючи з Російською державою стосунків, хай український народ отримає право самостійно розпоряджатися своїм життям у своєму краю…» За кілька днів було створено Генеральний секретаріат, який взяв на себе відповідальність за стан справ у країні. Словом, усе відбувалося мирно і спокійно. Але й така поміркованість дій українців не сподобалася росіянам. Лідер кадетів у Держдумі Павло Мілюков заявив з цього приводу: «Я думаю, що, проголосивши Акт відокремлення, Рада здійснила великий злочин і зіпсувала своє майбутнє. І ви ще пошкодуєте про це».

Ще більше розлютився голова Тимчасового уряду Олександр Керенський. Втім він із певних причин, зокрема, через провальний наступ російських військ у Галичині, все ж визнав право Генерального секретаріату керувати п'ятьма губерніями: Київською, Полтавською, Подільською, Волинською та Чернігівською.

16 липня цього ж року був проголошений ІІ Універсал, який підтверджував домовленості між Україною і Тимчасовим урядом щодо визнання останнім УЦР і Генерального секретаріату як органів влади. А УЦР визнавала Всеросійські установчі збори і до їхнього скликання зобов'язувалася не форсувати набуття Україною автономії.

27 вересня, коли на Державній демократичній нараді, що відбувалася в Петрограді, українські делегати почали висловлювати свої пропозиції, пролунали вигуки «старших братів»: «До Сибіру їх, клятих хохлів…»

Як складалися б подальші стосунки української влади з Тимчасовим російським урядом, невідомо: у жовтні в Петрограді стався більшовицький заколот…

22 СІЧНЯ 1918 РОКУ ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ВИДАЛА IV УНІВЕРСАЛ, ПРОГОЛОСИВШИ УНР «САМОСТІЙНОЮ, НІ ВІД КОГО НЕ ЗАЛЕЖНОЮ, ВІЛЬНОЮ СУВЕРЕННОЮ ДЕРЖАВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ»

Прийшовши до влади, більшовики оприлюднили «Декларацію прав народів Росії». У ній, зокрема, було сказано: «Народи Росії мають право на вільне самовизначення аж до відокремлення і утворення самостійної держави».

Зважаючи на це, українська влада 20 листопада видала ІІІ Універсал, проголосивши Українську Народну Республіку, при цьому не пориваючи федеративних зв'язків із Росією. А 22 січня 1918 року Центральна Рада видала IV Універсал, проголосивши УНР «самостійною, ні від кого не залежною, вільною суверенною державою українського народу», а виконавчий орган, Генеральний Секретаріат — Радою Народних Комісарів.

Попри те, що українська влада діяла поміркувано, більшовики, розуміючи, що українці, хоч і повільно, але все ж наближаються до своєї державності, підготували в Києві повстання «трудового народу», спрямувавши на допомогу заколотникам війська 2-го корпусу під командуванням Євгенії Бош. Не вдалося: вояки Павла Скоропадського та добровольці Вільного козацтва зупинили їх під Жмеринкою, роззброїли і відправили до Росії. Тоді радянський уряд звернувся до УЦР з вимогою дозволити на теренах України розташування своїх військ. Звісно, що, добре усвідомлюючи приховану суть цієї вимоги, йому відмовили. Зрозумівши, що умовляння на Україну не подіють, 17 грудня 1917 року більшовицька Росія надіслала «Маніфест до українського народу з ультимативними вимогами до Української Ради». Київ, звісно, відхилив його. І багатотисячна російська армія під командуванням Антонова-Овсеєнка вирушила до України. Так починалася агресія «старших братів» проти українців.

Сергій ЗЯТЬЄВ

«ПРОСИМО ПРИЄДНАТИ НАС ДО МАТІНКИ-УКРАЇНИ…»

1917 рік став роком національного пробудження українства, розпорошеного на просторах Російської імперії. Про це свідчать архівні документи, які збереглися до наших часів.

«Ми, представники політичних, національних, громадських і професійних організацій міста Новоросійська, зібравшись за закликом Чорноморської української ради… після всебічного обговорення дійшли висновку: беручи до уваги, що…Чорноморська губернія економічно, етнографічно, культурно і навіть географічно неминуче тягне до України, постановили:

а) просити Українську Центральну Раду про приєднання і включення нашого Краю в Українську Народну Республіку;

б) запропонувати на обговорення для підтримки цю резолюцію… Губернському з'їздові представників Чорноморської губернії;

в) просити Генеральний секретаріат УНР взяти до уваги цю резолюцію, не відмовити нам в допомозі та підтримці (Витяг з резолюції загальних зборів представників 29 організацій Новоросійська. — Авт.).

Зі схожими проханнями зверталися до української влади і представники Таганрозької округи, Курської і Воронезької губерній, Тверського козацького війська, а також моряки Чорноморського флоту. Вони, зокрема, писали у своєму зверненні до Центральної Ради:

«Стурбовані все більш посилюваним у Києві контрреволюційним рухом і відкритою діяльністю темних сил, українці — воїни Чорноморського флоту і гарнізону міста Севастополя категорично заявляють, що… всі до однієї особи із зброєю виступлять на захист України…»

Інф. «НА»

МОВЧАННЯ ЯК СПОСІБ ВИЖИВАННЯ

НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ ВСТАНОВЛЕНО РЕЖИМ, ЩО ГРУБО ПОРУШУЄ ОСНОВНІ ПРАВА ЛЮДИНИ

Нині тимчасово окуповані території Донбасу далекі від процвітання, тож тамтешній режим шукає цапів-відбувайлів

— У нас буде прекрасна республіка, істинно народна, без багатих та бідних, де кожен знайде собі щастя, — переконував мене по телефону Володимир Опанасович 2014 року. Історик та поет, залюблений у російську воєнну історію, став романтиком фейкової «ДНР». Я знав його людиною абсолютної чесності, тому доволі часто подовгу спілкувався з ним по телефону, ми багато дискутували, аж допоки не почалася війна

Як більшість російськомовних, пан Володимир завжди гаряче підтримував рівність мов, наполягав на історичній та культурній спільності через Київську Русь тощо. Цікаво, що зараз сказала б мені ця збагачена життєвим досвідом 65-літня людина?

Нині на окупованих територіях Донбасу рішуче викорінюються всі спогади про Україну — у школах, вишах, культурних закладах, а тим більше у збройних формуваннях та «народній» міліції самопроголошених республік. За свідченнями моїх друзів, навіть українську пісню заспівати небезпечно. Таке «нахабство» може призвести до непоправного — система «штазі» працює тут ефективно. А оскільки «народні республіки» далекі від процвітання, влада — у постійному пошуку винуватців. Не важко здогадатися, що цапами-відбувайлами стали проукраїнськи налаштовані люди. Зокрема, за інформацією Головного управління розвідки Міністерства оборони України, у Донецьку та інших містах регіону, захоплених бойовиками «ДНР», посилено виявляють тих місцевих мешканців, які мають родинні зв'язки з представниками командування ЗСУ та інших силових формувань України.

Інколи така боротьба за відданість ідеям самопроголошених республік доходить до абсурду. Анатолій, мій давній приятель та мешканець Луганська, розповів про те, у що може тут перерости звичайна сварка з сусідами.

Його друг випадково затопив сусіда знизу. Як часто трапляється, не зійшлися у ціні за ремонт. Потерпілий вирішив задіяти родинні зв'язки у «народній міліції». Звів на сусіда наклеп, що той хунтівський шпигун, адже й українською спілкується, і гранати з собою носить, і замість ковдри жовто-синім прапором вкривається… Родич-«правоохоронець» разом із посіпаками вдерлися до «кривдника» з обшуком. Нічого не знайшли, однак господаря забрали. Сім'я відбігала ноги у його пошуках. Ситуація в ОРДЛО (окремих районах Донецької та Луганської областей) цілком порівняна з 1937 роком, адже як тоді, так і зараз переслідується будь-яке інакомислення, чиняться репресії.

— Як у радянські часи писали доноси на сусідів по комуналці, аби заволодіти додатковими квадратними метрами. Мовляв, вони — вороги, заборонену літературу читають… Вечорами нещасні пропадали у «воронках», а пильні громадяни займали їхні кімнати, — нагадав Анатолій, у недавньому офіцер ЗСУ. — Культ СРСР, який активно насаджує у «ЛНР» кремлівський режим, цілком сприяє таким явищам.

Минулого року на Донеччині перестав працювати мобільний оператор. На експропрійованому в нього обладнанні бойовики налаштували свій мобільний зв'язок «Фенікс». Щоправда, телефонувати можна тільки в його межах. Якщо пощастить, можна додзвонитися до Росії. Усіх силовиків «ДНР» в обов'язковому порядку також перевели на «Фенікс». Інші оператори як у Донецьку, так і в Луганську працюють з постійними перебоями, так само й Інтернет».

Анатолій, який вийшов на мене у Facebook, аби «почути голос давнього товариша», після нетривалої розмови, коли почав розповідати про тамтешні нові порядки, перепросив і запропонував перейти на WhatsApp. Основи кібербезпеки тут — не просто теорія, а спосіб виживання, адже система прослуховування успішно функціонує без будь-яких правових обмежень.

Луганчанин Анатолій уже давно засвоїв, що коли у твоїй душі нема любові до бойовиків та «руського мира», старайся помовчувати. Якщо ж кортить висловитися, то краще це зробити в соціальних мережах під вигаданим ім'ям. Якщо є можливість, слід частіше змінювати IP комп'ютера. Чистити історію переглядів та листування обов'язково. Можливо, комусь це видасться надмірною пересторогою, однак в ОРДЛО люди знають напевно: йде спостереження, зламуються акаунти, відслідковується листування…

Зрозуміло, що при режимах ОРДЛО про жодну українську символіку взагалі не йдеться. Якось довелося провести через Станицю Луганську до «ЛНР» двох польських журналістів. Вони помітно хвилювалися, як їх там зустрінуть. Порадив їм без обговорення стерти з ноутбуків усю патріотичну символіку, перевірити мобільники, профілі у соцмережах. Здавалося б, усе зробили, аби довести їхню нейтральність. Однак, як вони потім розповіли, вирішальну роль відіграло їхнє іноземне громадянство. Їх одразу було перенаправлено до фахівця з московським акцентом. Після прискіпливої «співбесіди» той пояснив, як саме треба себе поводити та працювати, аби не виникало проблем. Їм організували супровід, а репортажі ретельно переглядали. Той же спеціаліст без зайвої сором'язливості видавав свої зауваження та домагався, аби їх брали до уваги. На прощання запросив приїжджати ще, мовляв, продовжимо «співпрацю».

СИТУАЦІЯ В ОРДЛО (ОКРЕМИХ РАЙОНАХ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ) ЦІЛКОМ ПОРІВНЯНА З 1937 РОКОМ, АДЖЕ ЯК ТОДІ, ТАК І ЗАРАЗ ПЕРЕСЛІДУЄТЬСЯ БУДЬ-ЯКЕ ІНАКОМИСЛЕННЯ, ЧИНЯТЬСЯ РЕПРЕСІЇ

Журналіст польського телебачення Аня дякувала за пересторогу. Адже особисто переконалася, яку агресію на блокпостах бойовиків викликає тризуб на палітурці паспорта. Як вчинили б з обклеєним жовто-синьою символікою портативним комп'ютером, здогадатися не важко. Вивішування ж прапора України у громадських місцях тут розцінюється як замах на владу, за що гарантоване потрапляння до буцегарні.

Одного разу у маршрутці в колеги Анни Себастьяна заграв рингтон із піснею Вакарчука «Не твоя війна». Погляди всіх, хто був поруч, одразу ж зосередилися на спантеличеному хлопцеві. Зізнався, що довелося посміхатися кожному, мовляв, все нормально, «свій». Ані ж на декілька місяців довелося змінити номер телефону — періодично надзвонював московський «куратор», від чого в дівчини щоразу холонуло у грудях. Більше до «ЛНР» вона навряд чи поїде.

Ось таке вийшло «місто-сад» за версією ОРДЛО… Завжди, коли мені розповідають про самопроголошені республіки, згадую їхнього відчайдушного романтика поета та історика пана Володимира. Як би він тепер охарактеризував територіальне новоутворення, що з'явилося на Донбасі? Та зв'язок безнадійно втрачений…

Руслан ТКАЧУК

РОЗМОВЛЯЄШ ПО ТЕЛЕФОНУ — ЗАПИШУТЬ В АРТКОРИГУВАЛЬНИКИ

Жителів тимчасово окупованих міст Сходу України бойовики незаконних збройних формувань загнали в павутину беззаконня. Ми поспілкувалися з донеччанами та проаналізували найбільші їхні страхи

СВАВІЛЛЯ ТА ЗБРОЯ

Місто наповнили злочинці, убивці й соціопати всіх мастей. Викрадення людей, «віджимання» автомобілів і бізнесу — то лише частина їхньої злочинності разом із застосуванням зброї. Як кажуть місцеві: «Убити в Донецьку людину простіше, аніж купити хліб».

ЗЛИДНІ

Жителі ОРДЛО з кожним днем стають дедалі біднішими. Як вони кажуть, це навіть не бідність, а саме злидні. «Усе, що заробляємо, відразу проїдаємо. Якщо вдається хоч щось заощадити, то купуємо взуття або одяг. Так погано ми, здається, у 90-ті не жили», — каже Михайло Степанів.

МАРОДЕРСТВО

За три роки мародерство бойовиків у Донецьку набуло страхітливих масштабів. Навіть керівництво т. з. «ДНР» визнало, що не в змозі контролювати масові крадіжки людей.

«У них у «ДНР» за мародерство передбачено розстріл. Але не розстріляли ще нікого!» — розповідає Раїса Коваленко.

АРЕШТИ Й ПОЛОН

Щоб потрапити «на підвал», необов'язково люто ненавидіти «ДНР». Там можна опинитися за порушення комендантської години, фотографування, розмови по мобільному телефону (таких зазвичай записують у арткоригувальники).

БЕЗЗАКОННЯ

Намагаючись імітувати державність, «чиновники» видають один «закон» за іншим, унаслідок чого мирні жителі просто стають заручниками ситуації.

— У яку країну я зможу поїхати з паспортом «ДНР», коли цей паспорт навіть Росія як слід не визнає? — нарікає донеччанин Михайло Старостін.

МАЙБУТНЄ ДІТЕЙ

Батьки бояться, що донецька реєстрація ще відгукнеться дітям у майбутньому. Через це багато хто вже подумує змінити місце проживання, продати житло в Донецьку й придбати «квадрати» на підконтрольних територіях, та й взагалі круто змінити своє життя.

АКТОР ВЕЛИЧЕЗНОЇ ПРАВДИ

80 РОКІВ ТОМУ ОДНУ З НАЙДОВШИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ВУЛИЦЬ КИЄВА — ІМЕНІ РЕВОЛЮЦІОНЕРА-БІЛЬШОВИКА ЛЕОНІДА П'ЯТАКОВА — БУЛО ПЕРЕЙМЕНОВАНО НА ЧЕСТЬ ПАНАСА САКСАГАНСЬКОГО ЩЕ ЗА ЙОГО ЖИТТЯ

Сьогодні ця магістраль Києва з різноманітними установами та закладами, унікальними архітектурними ансамблями — одна з найцікавіших вулиць столиці. Утім доля людини, іменем якої її названо, не менш цікава

Панас Саксаганський був представником видатної театральної родини Тобілевичів. Його батько Карпо Адамович і мати Євдокія Зіновіївна мали шістьох дітей, четверо з яких стали театральними діячами. Марія (Садовська-Барілотті) була співачкою сопрано й драматичною акторкою. Іван (сценічне псевдо Карпенко-Карий) став відомим письменником, драматургом та актором. Микола (Садовський) акторську та режисерську роботу успішно поєднував із громадською діяльністю. Тож наймолодшому Панасові, як кажуть, сам Бог велів наслідувати приклад старших.

У 1936 РОЦІ В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ БУЛО ЗАСНОВАНО ЗВАННЯ НАРОДНОГО АРТИСТА. ТОГО Ж РОКУ ПАНАС КАРПОВИЧ ОТРИМАВ ЙОГО В ЧИСЛІ ПЕРШИХ

Панас народився 1859 року в селі Кам`яне-Костувате на Херсонщині (нині — Миколаївська область). Через два роки сім`я Тобілевичів переїхала в невелику хатку під стріхою на околиці Єлисаветграда (нині — Кропивницький). Поступово цей віддалений від міського центру будиночок став улюбленим місцем, де, крім молоді, збиралися представники передової української інтелігенції. Співали пісень, улаштовували невеликі аматорські вистави, обмінювались думками про прочитані книжки. У гурток, який збирався в Тобілевичів, приходили всі, котрі цікавились українською культурою. Тому було б дивним, якби іще школярем Панас не захопився влаштуванням аматорських вистав. У своїй книжці «Думки про театр» Саксаганський згадував: «Від матері, Євдокії Зіновіївни, діти вперше почули про театр. Вона знала напам'ять усю «Наталку Полтавку», і не тільки знала, а й уміла надзвичайно цікаво проказувати окремі ролі та відображати різних дійових осіб… На мене, як і на Миколу, мав великий вплив аматорський гурток, яким керували Кропивницький і старший брат Іван».

Якось єлисаветградський аматорський гурток поставив «Вечорниці» до п'єси «Назар Стодоля». Глядачам дуже сподобалась хорова пісня «Закувала та сива зозуля». Серед хористів вирізнявся шістнадцятирічний Панас: він мав альт, але вже з теноровим відтінком. Успіх був шалений. Той день залишився незабутнім і в історії всього аматорського гуртка, і в біографії Панаса Саксаганського. Це був його перший виступ перед публікою, який визначив його життєвий шлях.

«Пригадую тільки, що я тремтів, як овечий хвіст, бо в перших рядах сиділо все начальство: і генерали, і директори гімназій, і пишні дами, і офіцери, — писав пізніше Саксаганський. — Одна тільки й була втіха, що старий генерал, севастопольський герой (солдати з його прізвища зробили таке, що й сказати не можна — соромно), весь час лагідно усміхався, хитав головою й плескав у долоні. А після концерту дуже вихваляв наші голоси. На жаль, він був цілком глухий (після севастопольської канонади), і нам доводилось вірити йому на слово. Ну а вже як він сказав: «Браво, браво, давно не чув таких голосів», — то тоді й всі прочії заголосили в одну душу: «Дуже, дуже!» І мій «тенор» теж дуже сподобався всім, крім самого мене».

1877-го Панас закінчив Єлисаветградське реальне училище й наступного року пішов на військову службу. Спочатку навчався в Одеській юнкерській школі, а потім служив у 58-му Празькому піхотному полку, розташованому в Миколаєві. Щоденна муштра його не приваблювала, і він став організатором полкової бібліотеки та радо брав участь в українських виставах.

Завершення військової служби Саксаганського майже збіглося в часі з визначною перемогою національного мистецтва. 1881 року українські митці після багаторічної боротьби дістали можливість ставити п'єси рідною мовою. А наступного року в Єлисаветграді відкрився перший професійний український театр — Театр корифеїв (корифей у давньогрецькому театрі — керівник хору або заспівувач). Його засновником був Марко Кропивницький, який володів усіма театральними професіями. У Єлисаветград приїхала ще нікому не відома Марія Заньковецька, до складу трупи увійшли також Віра Вірина, Ганна Затиркевич, Марія Тобілевич. Іще через рік до колективу приєднався й Панас. Ставши професійним актором, він узяв собі театральний псевдонім Саксаганський (Саксагань — рідне село його матері, яке розкинулось на правому березі однойменної річки). «Вітай мене, Іване, як артиста, що має вже кількамісячний сценічний стаж. Вітай Панаса Саксаганського», — писав він старшому брату Іванові Карпенку-Карому.

Сценічний шлях Панаса Саксаганського розпочався з ролі Возного у виставі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського. Біографи видатного актора свідчать, що Панас Карпович із перших років своєї творчої діяльності досконало оволодів технікою жесту, міміки й слова. А тому образи, які він створив, було зігріто внутрішнім вогнем правди життя, котра однаково хвилювала і в комедії, і в драмі. Минав лише третій рік праці Саксаганського як професійного актора, а в петербурзьких газетах уже з'явились рецензії, що відзначали його високу акторську майстерність: «Панас Саксаганський — актор із великим майбутнім. Виразне обличчя, чудовий голос і безперечний талант». У кількох виставах партнером Саксаганського був Марко Кропивницький, який щоразу поділяв успіх і радість свого учня.

Як свідчать дослідники українського театру, у кінці XIX ст. був розквіт артистичної, режисерської й громадської діяльності Саксаганського. За ці роки репертуар його збагатився на цілий ряд нових образів, з яких вирізнялися блискуче зіграні ролі Бонавентури («Сто тисяч»), Тараса («Бондарівна»), Гната («Безталанна») та Харка в п'єсі «Паливода XVIII століття». Кожна із цих ролей була яскравою, глибокою, творчо оригінальною.

Як громадський діяч Панас Саксаганський постав у дні Всеросійського з'їзду сценічних діячів, що відбувся в березні 1897 року. Він сміливо розповів з'їзду про всі підступні наміри, які чинили великі й малі агенти царського уряду, аби перешкодити розвиткові українського театру. На з`їзді Саксаганський виступив із чіткою програмою створення справжнього народного театру, який відповідав би запитам і вимогам народу.

З перших років XX ст. Панас Карпович багато гастролював. Завдяки українським драматургам було із чим: «Наталка Полтавка» (Возний і Виборний), «Суєта» (Іван Барильченко), «Мартин Боруля» (Боруля та Пеньонжка), «За двома зайцями» (Голохвостий), «Сто тисяч» (Бонавентура), «Паливода» (Харко Ледачий) тощо. У складі різних театральних колективів він грав на сценах Лубен, Ніжина, Єлисаветграда, Херсона, Одеси, Києва, Харкова та Москви. І всюди — неймовірний успіх.

Кілька разів Саксаганський намагався створити стаціонарний художній театр, але ставали на заваді цій справі то відновлена заборона царського уряду на вистави українською мовою, то розбрат у сім`ї акторів, то втрати артистів з-поміж корифеїв сцени. 1918 року його запросили на посаду директора, режисера й актора в державний Народний театр у Києві. У столиці Саксаганський не лише збагатив галерею своїх сценічних образів, а й показав себе як першокласний режисер.

Панас Саксаганський у ролі козака-гуляки. Листівка 1905 року

Панас Саксаганський

У сезоні 1925–1926 років у недавно створеному театрі імені Заньковецької Панас Карпович здійснив блискучу постановку «Отелло» Шекспіра, яка протягом багатьох років була гордістю театру. На жаль, вона стала лебединою піснею Саксаганського. Якщо творчі задуми продовжували хвилювати розум і серце великого художника сцени, то фізичні сили його покидали. В останні роки свого життя Саксаганський працював над своїми спогадами, поділився з молодим поколінням дуже цінною монографією меморіально-теоретичного характеру «Моя робота над роллю». З історії українського театру відомо, що в його репертуарі було близько 70 ролей. І в кожній із них сяяли іскри великої майстерності, які, безперечно, передалися його учням.

1936 року в Радянському Союзі було засновано звання народного артиста. Того ж року Панаса Карповича удостоїли цього звання серед найперших.

«Якщо талант видатних акторів можна порівняти з алмазом, то талант Саксаганського — шліфований алмаз, це чистої води діамант, — писав про Панаса Карповича великий Немирович-Данченко. — Актор величезної правди».

Помер Панас Саксаганський 17 вересня 1940 року, поховали його на Байковому цвинтарі в Києві.

Олександр ТЕРЕВЕРКО

«БЕРЕГИНІ У ПОГОНАХ»: ПЕРЕГОНИ НА ВОДІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ В КИЇВСЬКОМУ ГАРНІЗОНІ ВІДБУВСЯ ОДИН З ЕТАПІВ КОНКУРСУ «БЕРЕГИНЯ В ПОГОНАХ», ПІД ЧАС ЯКОГО ПЕРЕВІРЯЛИ ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВКУ ЙОГО УЧАСНИЦЬ

Нагадаємо, що до 10 лютого у війську триває регіональний відбір військовослужбовців-жінок медичної служби, учасниць конкурсу «Берегиня в погонах». Цей конкурс проводять до Міжнародного дня прав жінок та миру під патронатом Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України спільно з газетою «Народна армія»

Останні метри дистанції

Минулими вихідними на базі Центрального спортивного клубу ЗС України представниці Української військово-медичної академії, Національного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ», Центральної стоматологічної поліклініки змагалися в плаванні на дистанції 25 м. Серед кращих на короткій дистанції: старші лейтенанти медичної служби Катерина Кисельова, Ольга Малюженок, Марина Сидонюк, Оксана Пастух, лейтенант медичної служби Ілона Сутула, капітан медичної служби Ірина Мелещенко, солдати служби за контрактом Наталія Лебедева-Черненко, Ірина Красильникова та старший солдат служби за контрактом Світлана Сергієнко.

Своєю чергою заступник начальника Української військово-медичної академії по роботі з особовим складом полковник Іван Гончаренко нагадав, що конкурс «Берегиня в погонах» має два етапи. Перший, регіональний, конкурс професійної майстерності та жіночої вроди відбувається у військово-медичних клінічних центрах регіонів, військових госпіталях та медичних установах ЗС України. Під час цієї частини конкурсу журі оцінює насамперед професійну майстерність за фахом конкурсанток, рівень їхньої фізичної підготовки, зокрема комплексну силову вправу № 7 та плавання на 25 м, а також їхні творчі номери. За рівної кількості набраних балів перевагу віддають учасницям АТО.

— Окрім цього, учасниці конкурсу долучилися до флешмобу #22PushupChallenge на підтримку учасників АТО й передали естафету всім жінкам — військовослужбовцям Збройних Сил України, — розповів полковник Іван Гончаренко.

Як уже повідомляла «Народна армія», до 10 лютого, за результатами регіональних перегонів конкурсанток, стануть відомі фіналістки конкурсу. Заключний етап конкурсу «Берегиня в погонах» й оголошення переможниць відбудеться в Центрі медичної реабілітації та санаторного лікування «Трускавецький» 8–9 березня 2017 року.

Анна КОСТІНА,
Олена КРУГЛЄНЯ.
Фото Валерія СОКОЛОВСЬКОГО

Учасниці змагань старші лейтенанти медичної служби Оксана Пастух та Катерина Кисельова

Головний суддя змагань кандидат в майстри спорту полковник Іван Гончаренко (у центрі)

Нині жінка в погонах — це ознака сучасності. Жінки зламали багатовіковий стереотип щодо того, що служба в армії є суто чоловічою справою. А з початком АТО, ризикуючи власними життями на передовій, вони змогли врятувати чимало українських бійців. Жінки у військовому однострої зміцнюють бойовий дух нашої армії.

Офіційним партнером конкурсу «Берегиня у погонах» є Асоціація стоматологів силових структур України, партнером — Центральний спортивний клуб ЗС України.

ОГОЛОШЕННЯ

Посвідчення учасника бойових дій, серія УБД № 115830, видане 28.01.2016 р. на ім'я Ананка Олександра Михайловича, та посвідчення офіцера, серія УК № 189673, видане 25.03.2011 р. на ім'я Ананка Олександра Михайловича, вважати недійсними.

***

Інформація КЕВ м. Харків МОУ про підсумки конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, проведеного 02.02.2017р.:

№ п/п	Найменування об'єкта оцінки, площа, місцезнаходження (адреса, в/м), балансоутримувач (назва, код за ЄДРПОУ, контактний телефон)	Переможець конкурсу
1.	Нежитлове приміщення на першому поверсі двоповерхової будівлі № 189 нерухомого військового майна загальною площею 9,8 кв.м за адресою: Харківська обл., м. Чугуїв, вул. Горішного, в/м № 1, Башкирівка, що перебуває на балансі КЕВ м. Харків, 07923280, тел. (057) 700-44-63	ФОП ДОРОШЕВ Р.О.
2.	Нежитлове приміщення на другому поверсі двоповерхової будівлі № 189 нерухомого військового майна загальною площею 25,95 кв.м за адресою: Харківська обл., м. Чугуїв, вул. Горішного, в/м № 1, Башкирівка, що перебуває на балансі КЕВ м. Харків, 07923280, тел. (057) 700-44-63	ФОП ДОРОШЕВ Р.О.
3.	Частина нежитлового приміщення будівлі № 132 нерухомого військового майна загальною площею 1,0 кв.м за адресою: Харківська обл., м. Чугуїв, в/м № 1 «Авіатор», що перебуває на балансі КЕВ м. Харків, 07923280, тел. (057) 700-44-63	ФОП ДОРОШЕВ Р.О.

***

Центральний науково-дослідний інститут озброєння та військової техніки Збройних Сил України проводить конкурс на заміщення посад наукових співробітників

На посади осіб офіцерського складу:

молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу розвитку ракетного та артилерійського озброєння і військової техніки, ШПК «капітан», посадовий оклад 1050–1100 грн;

молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу розвитку авіаційної техніки та озброєння, ШПК «капітан», посадовий оклад 1050–1100 грн.

Кваліфікаційні вимоги до кандидатів: вища технічна освіта.

Для участі в конкурсі надсилати такі документи (матеріали): рапорт за підпорядкованістю, автобіографія, копії документів про освіту, кваліфікацію, науковий ступінь, вчене звання, службова характеристика, службова картка, медична книжка, витяг із Резерву на 2017 рік, довідка про проходження військової служби, список наукових праць (винаходів).

Посади працівників Збройних Сил України:

провідний науковий співробітник науково-дослідного відділу науково-методичного забезпечення розроблення і реалізації програм розвитку озброєння та військової техніки та державного оборонного замовлення, посадовий оклад 4128–5472 грн;

молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу розвитку озброєння та військової техніки на нетрадиційних принципах дії, посадовий оклад 2912–4128 грн;

Кваліфікаційні вимоги до кандидатів: вища технічна освіта.

На обіймання посади провідного наукового співробітника — науковий ступінь доктора або кандидата наук, досвід наукової та організаційної роботи не менше 10 років.

Для участі в конкурсі надсилати такі документи (матеріали): заява, автобіографія, копії документів про освіту, кваліфікацію, науковий ступінь, вчене звання, копія військового квитка, листок з обліку кадрів, список наукових праць (винаходів).

Термін подання документів — до 06 березня 2017 року.

Дата проведення конкурсу — 20 березня 2017 року.

Документи надсилати на адресу: 03049, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 28, голові конкурсної комісії Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України.

За довідками звертатися за телефонами: 271–08-55, 271–09-66, 520–12-84.

***

Національний університет оборони України імені Івана Черняховського оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

1. Викладач кафедри технічного забезпечення інституту оперативного забезпечення та логістики, ШПК «підполковник», посадовий оклад — 1195–1310 грн.

Кваліфікаційні вимоги: ступінь вищої освіти «магістр», оперативно-тактичний рівень військової освіти та досвід учасника бойових дій або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня, або стаж наукової, науково-педагогічної діяльності та досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня.

Посади, які заміщуються працівниками Збройних Сил України на умовах строкового трудового договору:

2. Професор кафедри Сухопутних військ командно-штабного інституту застосування військ (сил), посадовий оклад — 5824 грн.

Кваліфікаційні вимоги: ступінь вищої освіти «магістр», оперативно-стратегічний (оперативно-тактичний) рівень військової освіти та досвід учасника бойових дій або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня не менше п'яти років та науковий (освітньо-науковий) ступінь, або стаж науково-педагогічної (наукової) діяльності не менше п'яти років та науковий (освітньо-науковий) ступінь, вчене звання професора (доцента, старшого наукового співробітника, старшого дослідника).

3. Доцент кафедри гуманітарної та соціально-економічної підготовки факультету підготовки офіцерів запасу, посадовий оклад — 5472 грн.

Кваліфікаційні вимоги: ступінь вищої освіти «магістр», оперативно-тактичний рівень військової освіти та досвід учасника бойових дій або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня не менше трьох років та науковий (освітньо-науковий) ступінь, або стаж науково-педагогічної (наукової) діяльності не менше п'яти років та науковий (освітньо-науковий) ступінь.

4. Старший викладач кафедри технічного забезпечення інституту оперативного забезпечення та логістики, посадовий оклад — 5136 грн.

5. Старший викладач кафедри загальновійськової підготовки факультету підготовки офіцерів запасу, посадовий оклад — 5136 грн.

Кваліфікаційні вимоги: ступінь вищої освіти «магістр», оперативно-тактичний рівень військової освіти та досвід учасника бойових дій або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня не менше двох років, або стаж наукової, науково-педагогічної діяльності не менше двох років та досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня.

6. Викладач кафедри технічного забезпечення інституту оперативного забезпечення та логістики, посадовий оклад — 4464 грн.

7. Викладач кафедри військово-технічної та військово-спеціальної підготовки факультету підготовки офіцерів запасу, посадовий оклад — 4464 грн.

Кваліфікаційні вимоги: ступінь вищої освіти «магістр», оперативно-тактичний рівень військової освіти та досвід учасника бойових дій або досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня, або стаж наукової, науково-педагогічної діяльності та досвід служби у військах (силах) на посадах оперативно-тактичного рівня.

Для участі в конкурсі надсилаються такі документи: рапорт, який подається за командою (заява); автобіографія; копії документів про освіту та кваліфікацію, науковий (освітньо-науковий) ступінь, вчене звання; службова характеристика; службова картка; медична книжка; довідка про проходження військової служби (трудову діяльність); список наукових праць (винаходів) та звіт про науково-педагогічну (наукову) діяльність; витяг з Резерву кандидатів для просування по службі (якщо особа офіцерського складу бере участь у конкурсі на посаду, вищу за ту, на якій перебуває); письмова згода на збір та обробку персональних даних.

Термін подання документів — до 09.03.2017 р.

Дата проведення конкурсу — 14.03.2017 р.

Документи надсилаються на адресу: 03049, м. Київ-49, Повітрофлотський проспект, 28, голові конкурсної комісії Національного університету оборони України імені Івана Черняховського.

З ЮВІЛЕЄМ!

14 лютого виповнюється 80 років
ОЛІЙНИКУ Івану Івановичу —

заслуженому діячеві науки і техніки, академіку Академії технологічних наук України, доктору технічних наук, старшому науковому співробітнику, провідному науковому співробітнику Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України генерал-полковнику у відставці ОЛІЙНИКУ Івану Івановичу.

Понад 50 років життя Івана Івановича пов'язане з військовою службою та науковою працею. За ці роки він пройшов шлях від курсанта Ленінградського Вищого військово-морського училища інженерів зброї до генерал-полковника на посаді заступника Міністра оборони України з озброєння — начальника Озброєння Збройних Сил України.

Командування та особовий склад Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України щиро вітає Вас із ювілеєм!

Ваша висока освіченість та ерудиція, багатий досвід, виключна працездатність, сміливість думки дали Вам змогу зробити значний внесок у створення новітніх зразків озброєння та військової техніки.

Ваші людяність, прагнення прийти на допомогу в скрутну хвилину завжди викликають у нас почуття глибокої поваги.

Шановний Іване Івановичу! У день Вашого народження зичимо Вам міцного здоров'я, щастя, вірних друзів, родинної злагоди та благополуччя!

Бажаємо Вам успіхів у роботі й надалі зберігати бадьорість духу, працьовитість і невтомність. Хай удача увінчує всі Ваші починання та здійснюються всі Ваші мрії!

Нехай Вам щастить!

З повагою,
командування та особовий склад Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України

«Доброго дня, шановна редакціє. Я — дружина спецпризначенця з Кропивницького. Зараз мій чоловік у відрядженні, далеко-далеко від дому. Ми з дітками дуже за ним сумуємо і щодня молимося, щоб він і всі наші воїни повернулися живими-здоровими.

Звертаюся до вас із проханням. Минулої осені, провівши чоловіка на службу, я написала ліричне есе. Скоро день закоханих, і я хотіла б якось порадувати чоловіка. Він казав, що там їм теж приносять вашу газету. Буду безмежно вам вдячна, якщо допоможете таким чином привітати мого коханого спецпризначенця і нагадати йому, що вдома на нього дуже чекають!»

«МІЙ ЗАХИСНИКУ, Я БУДУ ЗАВЖДИ ТЕБЕ ЧЕКАТИ!»

Уранці проводжала чоловіка на службу. Зачинила за ним двері й побігла в кухню. Не вмикаючи світло, стояла біля вікна й дивилася, як він упевненим кроком іде доріжкою. Враншнє небо, затягнуте сірими, ніби вимазаними брудною, хмарами, усією своєю вагою навалилося на сусідні багатоповерхівки, як на підпори. А посередині, якраз над дитячим майданчиком, низько-низько провисло, тягнучись до землі, наче збиралося от-от луснути. Ніби зі свинцевого сита, з небесної сірини таки вирвалися тисячі дрібненьких перлинок і густою стіною посипалися додолу.

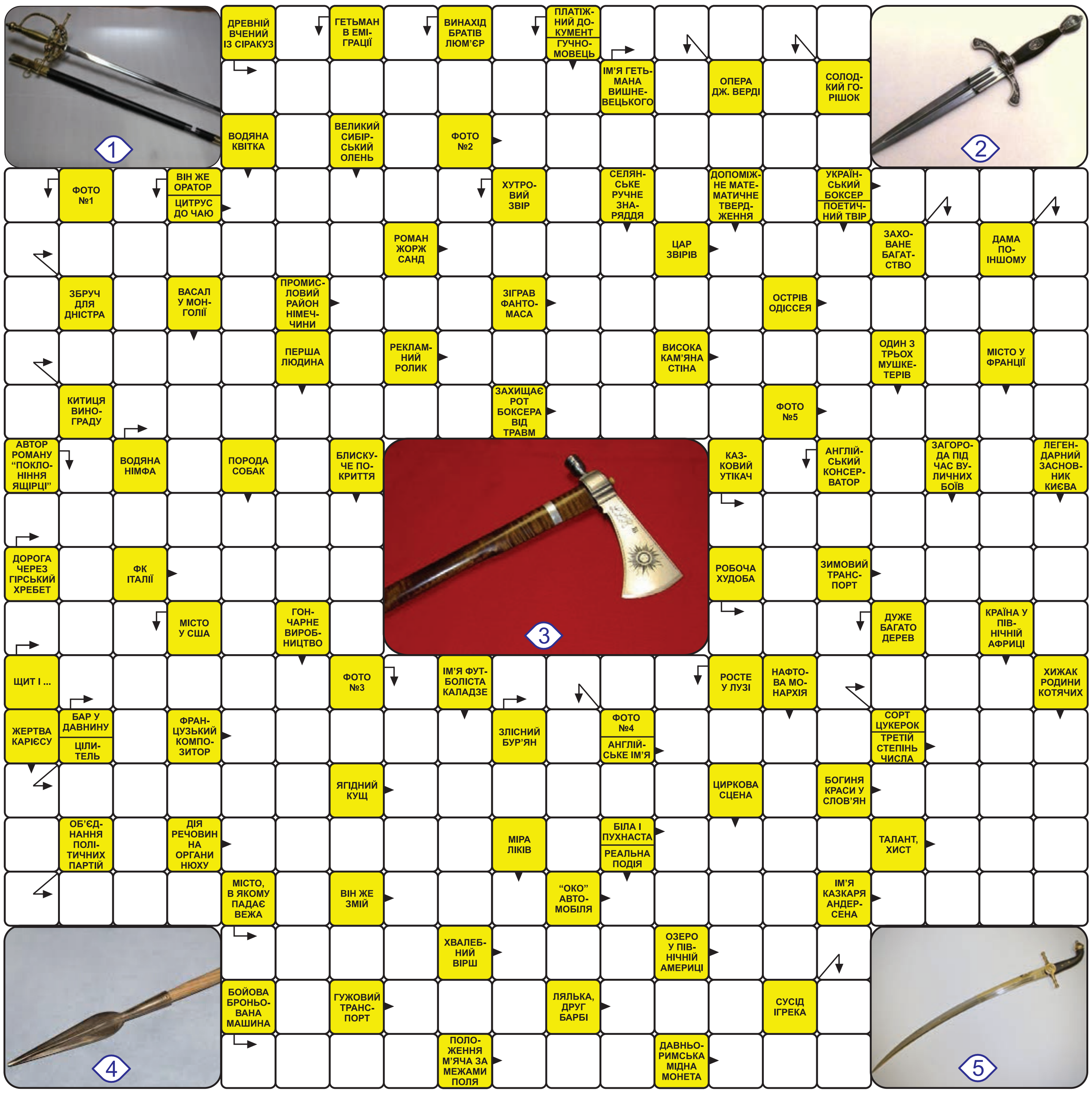
Саня віддалявся, ступаючи важкими берцями по прибитому дощем піску, а дрібні холодні краплинки щедро моросили по його широких плечах. Форма мокнула. Парасольки не брав, бо казав: «Не із цукру — не розтану». І раптом згадалося, як ми вперше зустрілися…

Тоді теж був дощ. Він теж не мав парасольки. Це була весна. Травень. Із неба лив рясний дощ, але небо було легким і ніжним. Я стояла на зупинці під великою парасолькою й виглядала маршрутку. А вони, як на зло, навіть не спинялися на вимогу, такі були переповнені. Одна за одною проповзали повз мене, наче ліниві вгодовані черепахи. Якось удалося вскочити в «сімнадцятку» (тепер це наше улюблене число). Стояла в проході, спершись на парасольку, коли мене хтось торкнув за плече й чоловічий голос запропонував сісти. Ми з незнайомцем помінялися місцями. Тепер я сиділа, а він стояв до мене спиною. Я подякувала, навіть не глянувши йому в обличчя. Побачила тільки, що у формі — військовий із широкими плечима.

А коли маршрутка під'їхала до зупинки й чоловік попрямував до виходу — просто під дощ, щось змусило вийти разом із ним. Я просто вискочила з маршрутки і, оминаючи чималі калюжі, розкрила парасольку над чоловіком, який кілька хвилин тому поступився мені місцем. Він здригнувся з несподіванки й подивився на мене широко розплющеними очима. «Ви у військову частину?» — питаю. Він кивнув. Як розповідає тепер, у нього просто мову відняло. «Я поділюся з вами парасолькою. Мені теж у той бік», — кажу. І ми пішли вдвох. Перекинулися кількома словами про службу й роботу, пострибали через щедро налиті хмарами калюжки й уже за хвилин п'ять були на місці. Він подякував за парасольку. Спитав, як мене звати, і попросив номер телефону, аби віддячити мені кавою. Десь через тиждень ми зустрілися знову, і відтоді вже не розлучалися...

Доки в голові вирували картинки нашого знайомства, Саша встиг перейти через дворик, оповитий ранковою напівтемрявою. Його широкі плечі, щедро орошені прохолодними краплинами, зникли за рогом сусіднього будинку. Сьома ранку. Служба кличе. А я чекаю. Чекаю, як чекала вчора, як чекатиму завтра… І так буде завжди. Тому що обов'язок чоловіка — захищати свою родину та свою країну. А обов'язок жінки — чекати його повернення додому. Чекати й кохати.

Дружина військовослужбовця
Світлана Л.

Сканворд підготував Василь СОЛТИС, Тернопіль

ПИТАННЯ ЧИ ЗАПИТАННЯ?

Слова *питання і запитання* — синоніми в межах значення «звернення до когось, яке потребує відповіді». Отже, можна сказати: поставити питання і поставити **запитання**.

Але коли ми маємо на увазі якусь проблему, яку треба розв'язати, то потрібно вживати тільки слово **питання**, наприклад: **вивчити питання**, а не вивчити запитання; **порушити питання**, а не порушити запитання.

Упишіть, де потрібно, слова питання й запитання на місці крапок.

Малюнок Наталії Гайди

З книжки «100 експрес-уроків української» Олександра АВРАМЕНКА

СМІЄМОСЬ, ОТЖЕ, НЕ ЗДАЄМОСЬ!

— Любий! Подаруй мені на день закоханих що-небудь таке, щоб я легенько так правою ніжкою натиснула, і, р-р-раз, стрілка від 0 до 100 — за три секунди...
— Ваги підійдуть?

***

Коли ви сваритеся, а потім миритеся і вже через день не пам'ятаєте, через що сварились, — це справжнє кохання.

Хоча склероз проявляється так само.

РЕДАКЦІЙНА КОЛОНКА

ЗАСНОВНИК – МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 2026 від 25.06.1996 р.

Газета надрукована у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф» (вул. Марка Вовчка, 12/14, м. Київ, 04073).

Наклад 27046 Замовлення 52380

Ціна вроздріб – договірна

НАРОДНА АРМІЯ

Головний редактор Роман ДРАПАК

Чергові по номеру — Роман ТУРОВЕЦЬ, Вадим КОВАЛЬОВ

Провідний літературний співробітник — Наталія ШАРОЙКО

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 24, м. Київ, 04050

e-mail: n_army@army.kiev.ua

http://www.na.mil.gov.ua

Відділ передплати: тел.: (044) 489-50-12

Pp — Реклама редакції (подається безкоштовно)
P — Реклама платна

Листування з читачами тільки на сторінках газети. Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці. Редакція може не поділяти погляди автора. При передруку матеріалів посилання на «Народну армію» обов'язкове.

ISSN 1029-9114
9 771029 911004